

BULATSA
РЪКОВОДСТВО НА ВЪЗДУШНОТО ДВИЖЕНИЕ

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА
на ДП „РЪКОВОДСТВО НА ВЪЗДУШНОТО ДВИЖЕНИЕ“ (ДП РВД)
за 2022 г.

София, 2023 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. МИСИЯ, ВИЗИЯ И СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ	4
I.1. Мисия.....	4
I.2. Визия.....	4
I.3. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ НА ДП РВД.....	4
II. ФУНКЦИИ И УПРАВЛЕНИЕ.....	4
III. ЦЕЛИ И ОТЧЕТИ НА ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ЕФЕКТИВНОСТ	5
III.1. БЕЗОПАСНОСТ.....	5
III.2. КАПАЦИТЕТ	6
III.3. ОКОЛНА СРЕДА	7
III.4. РАЗХОДНА ЕФЕКТИВНОСТ.....	8
IV. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ СЪГЛАСНО ПОЛИТИКАТА ЗА ПУБЛИЧНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ	9
IV.1. ФИНАНСОВИ ЦЕЛИ И ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	9
IV.2. НЕФИНАНСОВИ ЦЕЛИ, ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ СТРАТЕГИЧЕСКАТА ЦЕЛ НА ДП РВД.....	11
IV.3. ОБЩИ НЕФИНАНСОВИ ЦЕЛИ В КАТЕГОРИИ СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА, ЕКОЛОГИЧНА ПРОГРАМА, БОРБА С КОРУПЦИЯТА И КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ	12
V. ОСНОВНИ СЪБИТИЯ И ПРИОРИТЕТИ	12
V.1. КЛЮЧОВИ СЪБИТИЯ С ВЛИЯНИЕ ВЪРХУ НИВАТА ОБСЛУЖВАН ТРАФИК ВЪВ ВП НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ И ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ ЗА УСТОЙЧИВОСТ.....	12
V.2. МЕРКИ В ОТГОВОР НА COVID-19.....	14
V.3. РАЗШИРЕНИЕ И МОДЕРНИЗАЦИЯ НА АВТОМАТИЗИРАНАТА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ВЪЗДУШНОТО ДВИЖЕНИЕ SATCAS	14
V.4. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИ ПО ПОДДЪРЖКА И РАЗВИТИЕ НА СРЕДСТВО ЗА ГРАЖДАНСКО-ВОЕННА КООРДИНАЦИЯ ПРИ УПРАВЛЕНИЕ НА ВЪЗДУШНОТО ДВИЖЕНИЕ – СИМАСТ.....	14
V.5. РАЗВИТИЕ НА DANUBE FAB	14
V.6. ПОДДЪРЖАНЕ СЕРТИФИКАТА НА ДП РВД ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ С ИЗИСКВАНИЯТА НА РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2017/373.....	15
VI. ОТНОШЕНИЯ С КЛИЕНТИТЕ И КОНСУЛТАЦИИ С ПОЛЗВАТЕЛИТЕ НА УСЛУГИТЕ15	
VII. МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ	15
VIII. ОПЕРАТИВНА ДЕЙНОСТ	16
IX. ТЕХНИЧЕСКО ОСИГУРЯВАНЕ НА ОПЕРАТИВНАТА ДЕЙНОСТ	18
X. АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ НА ДЕЙНОСТТА, УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ, ТРУДОВИ ОТНОШЕНИЯ, СОЦИАЛНИ ВЪПРОСИ, ПРАВА НА ЧОВЕКА	21
XI. УПРАВЛЕНИЕ НА БЕЗОПАСНОСТТА И КАЧЕСТВОТО	22
XII. УПРАВЛЕНИЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА.....	22
XIII. КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ.....	23
XIII.1. МЕРКИ ЗА КОНТРОЛ И УПРАВЛЕНИЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕТО.....	23
XIII.2. ЕФЕКТИВНОСТ НА УПРАВЛЕНИЕТО	23
XIII.3. УПРАВЛЕНИЕ И НАБЛЮДЕНИЕ НА ЕФЕКТИВНОСТТА.....	23
XIII.4. УПРАВЛЕНИЕ И ОЦЕНКА НА РИСКА	24
XIV. БОРБА С КОРУПЦИЯТА И ПОДКУПИТЕ	24
XV. ДЕЙНОСТ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ	24
XVI. ФИНАНСОВО – СЧЕТОВОДНА ДЕЙНОСТ	24
XVI.1. СТРУКТУРЕН АНАЛИЗ НА ПРИХОДИТЕ ОТ ТАКСИ ЗА ПРЕДОСТАВЕНО АНО	25
XVI.2. АНАЛИЗ НА ОСНОВНИТЕ ВИДОВЕ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА	28
XVI.3. ФИНАНСОВ РЕЗУЛТАТ.....	28
XVI.4. ФИНАНСОВИ ПОКАЗАТЕЛИ.....	28
XVII. ФИНАНСОВИ РИСКОВЕ СВЪРЗАНИ С ДЕЙНОСТТА НА ПРЕДПРИЯТИЕТО	28
XVII.1. ЦЕНОВИ РИСК.....	28
XVII.2. ВАЛУТЕН РИСК	29

XVII.3. ЛИХВЕН РИСК	29
XVII.4. КРЕДИТЕН РИСК	29
XVII.5. ЛИКВИДЕН РИСК	29
XVIII. ИНФОРМАЦИЯ ЗА СВЪРЗАНИ ЛИЦА	30
XVIII.1. СДЕЛКИ С ДРУГИ СВЪРЗАНИ ЛИЦА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ	30
XVIII.2. СДЕЛКИ С КЛЮЧОВ УПРАВЛЕНСКИ ПЕРСОНАЛ	30
XVIII.3. РАЗЧЕТИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА В КРАЯ НА ПЕРИОДА	30
ПРИЛОЖЕНИЯ:	31

I. МИСИЯ, ВИЗИЯ И СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

I.1. Мисия

Държавно предприятие „Ръководство на въздушното движение“ (ДП РВД) предоставя висококачествено аеронавигационно обслужване, като поддържа възможно най-високи нива на безопасност, допринася за опазване на околната среда и е значим фактор в системата на въздушния транспорт в Република България и сред международната авиационна общност.

I.2. Визия

Визията на ДП РВД е да бъде сред лидерите по аеронавигационно обслужване (АНО) в Европа. ДП РВД ще се развива като конкурентноспособно, гъвкаво и ориентирано към своите клиенти предприятие, успешно ще се справя с предизвикателствата, поставени от новите реалности в Единното европейско небе (ЕЕН), чрез повишаване на квалификацията на своите служители и реализиране на нови пазарни възможности.

I.3. Стратегически цели на ДП РВД

- Предоставяне на безопасно, качествено, финансово стабилно и ефективно аеронавигационно обслужване и опазване на околната среда;
- Утвърждаване на ролята на предприятието в инициативата „Единно европейско небе“ (ЕЕН);
- Предприятие с квалифицирани и мотивирани служители, които изпълняват качествено своите професионални задължения.

II. ФУНКЦИИ И УПРАВЛЕНИЕ

ДП РВД е юридическо лице, което притежава свидетелство за извършване на АНО и изпълнява държавни функции по предоставяне на аеронавигационни услуги в обслужваното гражданско въздушно пространство (ВП) на Република България. Предприятието няма клонове. През 2022 г. не е извършвало действията в областта на научноизследователската и развойната дейност. Основният предмет на дейност на ДП РВД включва:

- управление на въздушното движение (УВД) за постигане на безопасност, ефективност и редовност на полетите в обслужваното гражданско ВП;
- управление на въздушното движение на контролирани летища;
- проектиране на структури на въздушно пространство;
- разработване на процедури за полети;
- планиране, осигуряване, внедряване, експлоатация и поддържане на съоръжения, системи и оборудване за комуникационно, навигационно, обзорно, енергийно, метеорологично и аеронавигационно осигуряване на обслужваното въздушно движение и съпътстващата инфраструктура;
- комуникационно обслужване, навигационно обслужване и обслужване по обзора;
- метеорологично обслужване;
- аеронавигационно информационно обслужване;
- информационно обслужване на дейностите по търсене и спасяване на въздухоплавателни средства (ВС);
- управление на системата за безопасност на въздушното движение в рамките на предоставената му компетентност;
- изпълнение на задълженията на Република България, произтичащи от международни договори в областта на управлението на въздушното движение, по които Република България е страна;
- събиране на такси за аеронавигационно обслужване.

Оперативното управление на ДП РВД през периода се осъществява посредством установената система за управление чрез основни цели и задачи, дефиниране, отчитане и контрол на дейностите, извършвани от отделните териториално и/или функционално обособени звена на предприятието.

III. Цели и отчети на показателите за ефективност¹

Показателите за ефективност (ПЕ) на ДП РВД и техните целеви нива са съобразени с изискванията на действащите регламенти. Съгласно регламента за определяне на схема за ефективност и за таксуване в Единното европейско небе (Регламент (ЕС) 2019/317) се дефинират четири области на ефективност: „Безопасност“, „Капацитет“, „Околна среда“ и „Разходна ефективност“. За третия референтен период (РПЗ) 2020-2024 г. за всяка от тези области Комисията определя общоевропейски показатели за ефективност. Съответни цели (целеви нива) за ефективност за третия референтен период (РПЗ) от 2020 до 2024 г. са определени първоначално с Решение за изпълнение (ЕС) 2019/903. Държавите-членки са задължени самостоятелно или в рамките на функционалните блокове въздушно пространство (ФБВП) да определят цели на показателите за ефективност, които трябва да допринасят за постигане на общоевропейските цели. Поради същественото влияние на развитието на пандемията от COVID-19 върху адекватността на базовите допускания, заложили при определянето на общоевропейските цели, Комисията прие извънредно законодателство – Регламент (ЕС) 2020/1627 за действия в тази област, след което с Решение (ЕС) 2021/891 се приеха нови общоевропейски цели за ефективност. В тази връзка през 2021 г. е изготвен ревизиран План за ефективност, отразяващ новите изисквания. Същият е предоставен за оценка от Европейската комисия след консултации с потребителите на АНО. На 22 март 2022 г. по време на 81-то заседание на Комитета за Единно европейско небе, Европейската комисия информира, че има положително становище относно проекта на ревизиран План за ефективност. С Решение на Комисията C(2022)2303 от 13.04.2022 г., е потвърдена съгласуваността на националните с европейските цели за ефективност и планът е приет. Представените по-долу годишни референтни стойности и цели за ефективност са заложили в одобрения План за ефективност.

В ДП РВД е въведена балансирана система от показатели за ефективност, обвързана от една страна със стратегическите и оперативни цели на предприятието и от друга с по-горе посочените четири области на ефективност, като изпълнението на целевите нива за отделните ПЕ по процеси се отчита чрез специализиран софтуер за бизнес-мениджмънт QPR Suite.

Отчетът за изпълнението на целите за ефективност се прави от Европейската комисия и EASA и се публикува от Комисията на годишна база. Отчети за показателите за капацитет и околна среда се публикуват и на месечна база. Отчети за показателите по безопасност и разходна ефективност се публикуват на годишна база и информация за постигнатите резултати ще бъде представена в годишния доклад за дейността за 2022 г.

III.1. Безопасност

За третия референтен период в частта на Плана за ефективност, касаеща ДП РВД, са дефинирани цели по ключовия показател „Ефективност на управлението на безопасността“. Те показват приноса на годишна база към Европейските цели за ефективност, които са относими към последната година на референтния период.

Показател за ДП РВД	Цели					
		2020	2021	2022 ²	2023	2024
Политика и цели по безопасност	Европейска цел за ефективност	-	-	-	-	C
	Цели на ДП РВД	C	C	C	C	C
	Отчет на ДП РВД	D	D	C		
Управление на риска	Европейска цел за ефективност	-	-	-	-	D
	Цели на ДП РВД	C	C	C	D	D
	Отчет на ДП РВД	C	C	C		

¹ Отчетните стойности на показателите за ефективност се публикуват от Европейската комисия на <https://webgate.ec.europa.eu/eusinglesky/> и <https://ansperformance.eu/data/>. Някои от стойностите се обработват и публикуват след издаването на настоящия документ, поради което ще бъдат включени в следващи издания.

² Предстои верификация на отчетните стойности от ГД ГВА

Показател за ДП РВД	Цели					
		2020	2021	2022 ²	2023	2024
Осигуряване на безопасност	Европейска цел за ефективност	-	-	-	-	C
	Цели на ДП РВД	C	C	C	C	C
	Отчет на ДП РВД	C	C	D		
Насърчаване на безопасност	Европейска цел за ефективност	-	-	-	-	C
	Цели на ДП РВД	C	C	C	C	C
	Отчет на ДП РВД	D	D	D		
Култура по безопасност	Европейска цел за ефективност	-	-	-	-	C
	Цели на ДП РВД	C	C	C	C	C
	Отчет на ДП РВД	C	C	C		

Таблица 1 Цели за ефективността към ключовия показател за ефективност „Ефективност на управлението на безопасността“ в ревизирия План за ефективност на Р България за РПЗ (2020-2024 г.) и годишни отчети

С цел ефективно управление на риска на предоставяните услуги, в ДП РВД е въведена задължителна и доброволна схема за докладване на авиационни събития, свързани с безопасността при предоставяне на УВД/АНО. За подпомагането на процесите, свързани с целите на докладването са установени следните допълнителни процеси и принципи:

- Съблюдаване спазването на Културата за безпристрастно отношение (елемент от Културата по безопасност);
- Използване на средства за обективен контрол, в това число и автоматично средство за наблюдение на мрежите по безопасност (Safety Nets);
- Предоставяне на обратна връзка към докладващите служители с информация за извършения анализ и определените препоръки по разследваните събития;
- Данните от всички регистрирани събития при предоставяне на УВД/АНО и изготвените доклади от проверки и разследвания на авиационни и специфични събития се анализират на всеки шест месеца с цел идентифициране на тенденции и определяне на области за подобрене.

Също така в подкрепа на РП са организирани и се поддържат следните мероприятия и дейности:

- Подобряване на процесите, свързани за управлението на умората в синхрон с Политиката за управление на рисковете от умората;
- Развитие на Програмата за управление на стреса на РП (SMA.CS), участници в критични събития от професионално и лично естество;
- Повишаване на Културата на безопасност като естествен благоприятстващ фактор за повишаване на нивото на ефективност на Системата за управление на безопасността.

III.2. Капацитет

Чрез определени нива на средното закъснение на полет по маршрута се залагат и постигат цели на закъснение, зададени от Управителния орган на мрежата (NM) чрез т. нар. механизъм за планиране на капацитета на въздушното пространство.

През РПЗ за Р България са приети следните референтни и целеви годишни стойности в минути средно закъснение на полет по маршрута (ATFM delay) за показателя „Капацитет“:

Средно закъснение на полет по маршрута (минути)	2020	2021	2022	2023	2024
Референтно ниво за Р България (минути)	0.17 ³	0.04	0.08	0.07	0.08
Целево ниво за Р България (минути)	0.17	0.04	0.08	0.07	0.08
Отчет за Р България (минути)	0	0	0		

Таблица 2 Цели към ключовия показател за ефективност „Средно закъснение на полет по маршрута“ в ревизирияния План за ефективност на Р България за РПЗ (2020-2024 г.) и годишни отчети

Средно закъснение на полет по маршрута (минути)	Целево ниво	Отчет 2022 г. по месеци (минути)											
	2022	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Референтно ниво за Р България (минути)	0.08	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Целево ниво за Р България (минути)	0.08												

Таблица 3 Месечни отчети на показател за ефективност „Средно закъснение на полет по маршрута“ за 2022 г.

III.3. Околна среда

За РПЗ са приети следните годишни референтни и целеви стойности на ключов показател за ефективност “Средна хоризонтална ефективност на действителната траектория в полет по маршрут” (КЕА):

Средна хоризонтална ефективност на действителната траектория в полет по маршрут	2020	2021	2022	2023	2024
Референтно ниво за Р България (%)	1.95 ⁴	2.25	2.25	2.25	2.25
Целево ниво за Р България (%)	1.95	2.25	2.25	2.25	2.25
Отчет за Р България (%)	2.55	2.48	2.85		

Таблица 4 Цели за ефективността към ключовия показател за ефективност „Средна хоризонтална ефективност на действителната траектория в полет по маршрут“ в ревизирияния План за ефективност на Р България за РПЗ (2020-2024 г.) и годишни отчети

³ Референтната стойност е зададена съобразно Решение за изпълнение (ЕС) 2019/903. С Решение за изпълнение (ЕС) 2021/891, Комисията отменя Решение за изпълнение (ЕС) 2021/891, задава ревизирани цели предвид пандемията и не дефинира референтна стойност за капацитет за 2020 г.

⁴Референтната стойност е зададена съобразно Решение за изпълнение (ЕС) 2019/903. С Решение за изпълнение (ЕС) 2021/891, Комисията отменя Решение за изпълнение (ЕС) 2021/891, задава ревизирани цели предвид пандемията и не дефинира референтна стойност за околна среда за 2020 г.

Средна хоризонтална ефективност на действителната траектория в полет по маршрут в %	Целево ниво	Отчет 2022 г. по месеци (%)											
	2022	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Референтно ниво за Р България (%)	2.25	2.46	2.47	2.54	2.62	2.70	2.81	2.88	2.99	3.09	3.16	3.23	3.28
Целево ниво за Р България (%)	2.25												

Таблица 5 Месечни отчети на показател за ефективност „Средна хоризонтална ефективност на действителната траектория в полет по маршрут“ за 2022 г.

Възприетата методика за определяне на Ключовият показател за ефективност КЕА не отчитат причини за неефективност на траекториите на ВС, които са извън възможностите за влияние от страна на ДП РВД и другите доставчици на аеронавигационно обслужване (ДАНО). Основна такава причина за неефективност е ограниченото използване на въздушно пространство във връзка със събитията в Украйна, както е описано в т. IV.1. В допълнение към това следва да се посочат и известните проблеми в точността на изходните данни за периода 2015-2018 г., на база на които са определени националните цели. Надлежна информация за това е представена в проекта на ПЕ за РПЗ, както и в писма от ДП РВД и DANUBE FAB до Европейската комисия, Управителния орган на мрежата (NM) и Оργανа за преглед на ефективността (PRB). На основа на направените анализи, само около 10% от стойността на показателя за РПИИ София е свързана с ефекти в обслужваното ВП, а останалите 90% се дължат на мрежови ефекти, върху които ДП РВД няма контрол и възможности за повлияване. В свое писмо от 28.06.2021 г. NM признава пред Комисията, че съществува проблем по причини извън ДП РВД и декларира, че ще търси техническо решение относно данните за нашата страна.

Като част от дейностите в DANUBE FAB са хармонизирани политиките и целите по околна среда в ДП РВД и ROMATSA. Във въздушното пространство на България, Румъния, Унгария, Словакия и Молдова е въведено 24/7 планиране на полети по свободни траектории, както и трансгранично свободно планиране между SEE FRA и BALTIC FRA (въздушното пространство за свободно планиране между Полша и Литва), което практически означава, че са премахнати възможните ограничения от страна на ДП РВД върху ефективността на траекториите на полетите.

III.4. Разходна ефективност

Ревизирият план за ефективност за РПЗ (2020 г. -2024 г.) е изготвен на национално ниво, като областта „Разходна ефективност“ продължава да бъде оценявана на ниво зона за таксуване. Доколкото на задължителна регулация подлежат единствено летища с над 80,000 движения по ППП на годишна база, за РПЗ България не изготвя план за ефективност за нито едно летище, включително за летище София. Цели за ефективност на разходите за РПЗ ще бъдат прилагани само за АНО при прелитане за РПЗ.

Показател за разходна ефективност	2020/2021 ⁵	2022 ⁶	2023	2024
Установени разходи на обслужена единица	95.60	67.56	61.42	55.62
Фактически разходи на обслужена единица	91.80	50.57		

Таблица 6 Цели за ключов показател за ефективност „Установени разходи на обслужена единица за полети по маршрута“ (реално изражение по цени от 2017 г.) в ревизирия План за ефективност на Р България за РПЗ (2020-2024 г.) и годишни отчети

Таксовите единици в зоните на летищата през 2022 г. са както следва:

- За зона 1 (летище София) – 264.16 лв., без промяна спрямо 2021 г.;
- За зона 2 (летищата Варна, Бургас, Пловдив и Горна Оряховица) – 415.57 лв., без промяна спрямо 2021 г.

ДП РВА устойчиво оптимизира устойчиво своята разходна ефективност, като това съчетано с изискванията на европейското законодателство за целевото ѝ подобрение са ключови елементи при определянето на разходната база. ДП РВА води проактивна политика на партньорство и провежда конструктивен диалог и консултации с ползвателите на въздушното пространство. Това е съпроводено с подобрена продуктивност при оптимизиране броя на персонала и по-специално продуктивността на РП през последните 10 години. Съгласно изготвяния от Евроконтрол сравнителен доклад за финансова ефективност на ДАНО (ACE Report), продуктивността на РП обслужващ трафик по маршрута (en-route ATCO-hour productivity) в Районен контролен център (РКЦ) София се увеличава устойчиво и е на едно от челните места в зоната на Евроконтрол.

Подобряването на разходната ефективност в зоните и районите на летищата също е от особено значение за ДП РВА, която може да бъде постигната чрез подхода „gate-to-gate“, позволяващ по-добър баланс между търсенето и предлагането на услугите, както и по-гъвкаво използване на ресурсите.

IV. Показатели за изпълнение съгласно Политиката за публичните предприятия

Съгласно приетата с Решение №776/12.10.2022 г. на Министерски съвет Политика за участието на държавата в публичните предприятия (Политиката), в ДП РВА са определени три ключови показателя за изпълнение на финансовите цели в дългосрочен план, относими за група Б2 публични предприятия и три нефинансови цели, произтичащи от стратегическата цел.

IV.1. Финансови цели и показатели за изпълнение

Съгласно Политиката, за ДП РВА са определени три ключови показателя за изпълнение на финансовите цели в дългосрочен план. Тези показатели, техните приемливи стойности съгласно Политиката и конкретните им стойности съгласно Бизнес плана на предприятието за периода 2021-2025 г. (изд.3.0) са представени в таблицата по-долу. Следва да се има предвид, че по отношение показателя ефективност на разходите, за ДП РВА е задължителен заложеният в Регламент (ЕС) 2019/317 показател установени разходи за обслужена единица. Стойностите на този показател за РПЗ са одобрени от Европейската комисия с Решение на Комисията 2022/778. Като базова стойност за 2031 г. може да се приемат стойностите по аналогия за 2026 г. По-долу са представени ключови показатели за изпълнение на финансовите в дългосрочен план съгласно Политиката на държавата за участие в публичните предприятия.

⁵ В Решение за изпълнение (ЕС) 2021/891, Комисията налага обединяване на 2020 г. и 2021 г. за целите на оценката на ПЕ

⁶ Съгласно приложимата регулаторна рамка, данните следва да бъдат представени до 01.06 на годината следващия отчетния период.

Финансови цели и показатели за изпълнение									
Финансови показатели	приемливи стойности на ключовите показатели съгласно политиката**	2020	2021	2021	2022	2023	2024	2025*	2026*
		базова	план	отчет		междинна			целева
Ефективност на разходите***	≥1	1.02	1.02	1.02	1.04	1.04	1.07	1.06	1.05
Задлъжнялост	≤1	0.18	0.15	0.17	0.25	0.23	0.19	0.21	0.20
Обща ликвидност	≥1	2.52	1.93	1.79	2.50	1.95	2.19	2.55	2.52

* Целите за последните 2 години могат да се променят в зависимост от целите в Схемата за ефективност и таксуване на АНО за следващия (четвърти) референтен период.

** Политиката за участието на държавата в публичните предприятия

*** Следва да се вземе под внимание, че в съответствие с Регламент ЕУ 2019/317 ДП РВД прилага друг показател за ефективност на разходите - установен разход на обслужена единица, който е залегнал в одобрения от Европейската комисия План за ефективност за референтен период 3 (2020-2024 г.).

Финансови цели и показатели за изпълнение			
Финансови показатели	2022	2022	2023
	приемливи стойности на ключовите показатели съгласно политиката*	Бизнес план за периода 2021-2025 г. (изд.3.0)	Фактически съгласно ГФО за 2022 г.
Ефективност на разходите**	≥1	1.04	1.04
Задлъжнялост	≤1	0.25	0.27
Обща ликвидност	≥1	2.50	4.48

* Политиката за участието на държавата в публичните предприятия

** Следва да се вземе под внимание, че в съответствие с Регламент ЕУ 2019/317 ДП РВД прилага друг показател за ефективност на разходите - установен разход на обслужена единица, който е залегнал в одобрения от Европейската комисия План за ефективност за референтен период 3 (2020-2024 г.).

Таксите за АНО са разходно ориентирани и имат за цел да покрият разходите, планирани за обслужване на прогнозираното ниво трафик, както и да осигурят разумна възвръщаемост на ангажираните активи (цена на капитала). Нивото на цената на капитала е регулирано в одобрения от Европейската комисия План за ефективност за референтен период 3 (2020-2024 г.). В резултат на това представеният по-горе показател за ефективност на разходите има малка амплитуда на стойностите по години и слабо превишава приемливата стойност, заложената в Политиката за участието на държавата в публичните предприятия.

При нива на фактически обслужен трафик (измерен в обслужени единици) близки до планираните, предприятието би възстановило в пълен обем планираните разходи и цена на капитала. Съобразно заложената в приложимото европейско законодателство схема за споделяне на риска при превишения в нивото фактически обслужен трафик спрямо планираното, събраните в повече средства подлежат на връщане на потребителите на АНО чрез корекция на таксите за АНО в следващ период. Средствата за период n, които подлежат на връщане в период n+2, се отчитат като провизия в отчета за финансовото състояние съгласно приложимата рамка за финансово отчитане (МСФО). В период n+2, когато тези суми подлежат на връщане, провизията се реинтегрира с обратен знак на ред Други разходи в отчета за всеобхватния доход. В този смисъл схемата за споделяне на риска в периоди на очаквано превишение на обслужения трафик спрямо нивото, заложено в одобрения План за ефективност, оказва влияние в посока покачване на ликвидността (доколкото очакванията за постъпленията от такси се повишават паралелно с нивото трафик), така и в посока покачване на задлъжнялостта (доколкото превишението на постъпленията се провизира за възстановяване към потребителите на АНО в следващ отчетен период).

IV.2. Нефинансови цели, произтичащи от стратегическата цел на ДП РВА

Съгласно Политиката за ДП РВА са определени нефинансови цели, произтичащи от стратегическата цел на предприятието и целевите нива, показващи тяхното изпълнение. Те са хармонизирани със изискванията на схемата за ефективност и таксуване на ЕС съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/317 за определяне на схема за ефективност и за таксуване в Единното европейско небе, Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/1627 за определяне на извънредни мерки за третия референтен период и Решение за изпълнение (ЕС) 2021/891 с ревизирани общоевропейски цели за ефективност на системно ниво, които са валидни до 2024 г. вкл.

Нефинансови цели, произтичащи от стратегическата цел и показатели за изпълнение				
Стратегическа цел	Нефинансови цели	Показатели за изпълнение	2022 План	2022 Отчет
Предоставяне на безопасно, качествено, финансово стабилно и ефективно аеронавигационно обслужване и опазване на околната среда	Предоставяне на безопасно, аеронавигационно обслужване	Ефективността на системата за управление на безопасността (ЕСУБ)	мин. С	С
	Предоставяне на аеронавигационно обслужване и опазване на околната среда	Средна ефективност на хоризонтален полет по маршрута (KEA) – локален компонент	≤0.5	0.25
	Предоставяне на качествено, аеронавигационно обслужване	УПВА закъснение по маршрута	≤0.5	0

Показателят за изпълнение „Ефективност на системата за управление на безопасността“ (ЕСУБ) се определя съгласно изискванията на Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/317. Тя се състои от 5 компонента - политика и цели за безопасност, управление на риска за безопасността, осигуряване на безопасност, насърчаване на безопасността и култура на безопасност. Те се оценяват съгласно Регламента по 4 степенна скала - с най-ниска оценка „А (неформална договореност)“, „В (дефинирана система)“, „С (управлявана система)“ и най-висока оценка - „D (гарантирана система)“. Показателят ЕСУБ, дефиниран в изпълнение на Политиката за публичните предприятия, получава оценка „С“ когато всичките му компоненти са с минимална оценка „С“, по съществуващата методика на Европейската агенция за авиационна безопасност - EASA. Показателят се проследява на годишна база чрез доклади за наблюдение от националния надзорен орган и Органа за преглед на ефективността, на база местни данни и данни на Европейската агенция за авиационна безопасност (EASA).

Показателят за изпълнение „Средна ефективност на хоризонтален полет по маршрута“ (KEA) се определя съгласно изискванията на Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/317. Показателят измерва най-общо отклонението между най-краткия маршрут за един полет и действително прелетения. Този показател се влияе от множество екзогенни фактори произтичащи например от геополитически обстоятелства, развитие на общоевропейската трасова мрежа и др. п. (същите са представени по-подробно в т. 4.2). Данните за изчисление на този показател, предоставяни от Звеното за преглед на ефективността⁷ в Евроконтрол, позволяват декомпозирането му на два съставни елемента:

- KEA – локален компонент - измерва хоризонталната неефективност, произтичаща от трасовата мрежа на национално ниво;
- KEA – мрежови компонент - измерва хоризонталната неефективност, произтичаща от трасовата мрежа на Европейско ниво.

За целите на бизнес плана са поставени цели само за KEA – локален компонент, доколкото предприятието може да оказва известно влияние само върху него.

ДП РВА полага усилия за поддържането на KEA – локален компонент на минимално ниво чрез активно взаимодействие с другите доставчици на АНО в региона за разрастването на въздушното пространство за свободно планиране на полети SEE FRA, което дава на авиокompаниите гъвкавост да избират маршрута си без оглед на фиксирани трасета във въздушното пространство на България, Румъния, Унгария, Словакия и Молдова и трансгранично свободно планиране между SEE FRA и BAL TIC FRA (въздушното пространство за свободно планиране между Полша и Литва). В резултат

• ⁷ Performance Review Unit (PRU) which is part of EUROCONTROL's Aviation Intelligence Unit (AIU)

на активното взаимодействие с други държави в региона, на 23.02.2023 г. към SEE FRA ще се присъедини и въздушното пространство на Чехия.

Друг фактор за поддържането на КЕА на оптимални нива е активната гражданско-военна координация, чиято цел е да се осигури необходимото въздушно пространство за изпълнение на военни задачи с минимален ефект върху гражданските полети.

Показателят за изпълнение „УПВД закъснение по маршрута“ се определя съгласно изискванията на Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/317 и се проследява на годишна база, чрез доклади за наблюдение от националния надзорен орган и Органа за преглед на ефективността, на база данни от Звеното за преглед на ефективността и Управителния орган на мрежата в Евроконтрол. Целите към нефинансовия показател „УПВД закъснение по маршрута“ са поставени само за закъснения по причини имащи отношение към ДАНО, съгласно методиката на Евроконтрол, като са отчетени актуалните прогнози за трафика, измененията на потоците въздушно движение, предизвикани от войната в Украйна и резултантната комплексност на трафика. Изключени са причини като лоши МТО условия и др., извън влиянието на ДП РВД, които са и обичайните причини за натрупване на закъснение в българското въздушно пространство.

IV.3. Общи нефинансови цели в категории социална политика, екологична програма, борба с корупцията и корпоративно управление

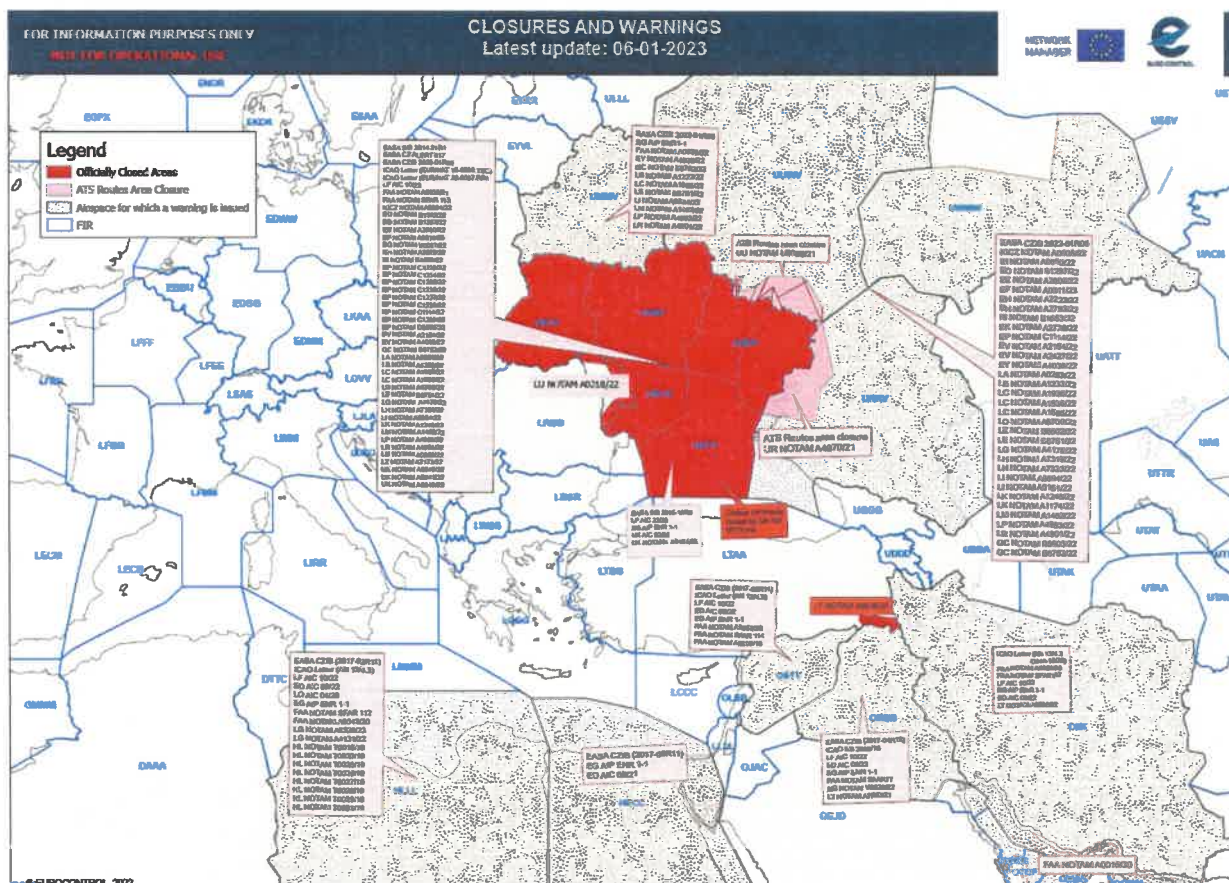
Информация за общите нефинансови цели в категории социална политика, екологична програма, борба с корупцията и корпоративно управление се съдържа в т. X, XII, XIII и XIV от настоящия документ.

V. ОСНОВНИ СЪБИТИЯ И ПРИОРИТЕТИ

V.1. Ключови събития с влияние върху нивата обслужван трафик във ВП на Република България и предприети мерки за устойчивост

В първите два месеца на разглеждания период най-значително влияние върху цялостната дейност на предприятието и върху въздушния трафик оказва пандемията COVID-19. В следствие на предприетите мерки за ограничаване достъпа и придвижването на хора и товари в световен мащаб и за ваксиниране на населението, се наблюдава възстановяване на трафика.

С оглед развитието на ситуацията в Украйна на 24.02.2022 г. украинските власти публикуваха съобщение за затваряне на цялото украинско въздушно пространство за граждански полети, включително и летищата на територията на Украйна. Поради потенциална опасност за гражданското въздухоплаване Европейската агенция за авиационна безопасност (EASA) препоръчва авиокомпаниите да избягват освен територията на Украйна и райони на около 200 км разстояние от украинската граница навътре в териториите на Русия и Беларус. В допълнение като част от санкциите, наложени на Руската федерация, ЕС и САЩ забраниха полети на руски авиокомпаниии във въздушното си пространство. На тази мярка бе отговорено реципрочно от страна на Руската федерация и към настоящия момент много съществена част въздушно пространство е практически неизползваема за значителен брой авиопревозвачи. Това удължава значително полетното време за някои дестинации и измества трафик към българското въздушно пространство. ДП РВД има готовност да обслужи повишения въздушен трафик над България и е подготвило секторни конфигурации за поемане на трафика, като са направени и симулации. Осигурен е необходимият брой ръководители на полети. В ДП РВД е установен механизъм за непрекъснато наблюдение на развитието на ситуацията и се извършват необходимите анализи с цел своевременно предприемане на адекватни мерки.

Фигура 1. Значими геополитически събития, оказващи влияние върху потоците въздушно движение към края на 2022 г.

- Конфликтите в Сирия и Ирак, които все още не дават възможност за пълно използване на ВП над тези държави за полети на гражданската авиация, с някои малки изключения (полети с дестинации в тези държави и използване на част от горното ВП на Ирак от последното тримесечие на 2017 г.).
- Във връзка със събитията между Иран и САЩ в началото на м. януари 2020 г., както и извършените от Иран ракетни атаки с балистични ракети по обекти на територията на Ирак, бяха издадени забрани за използването на въздушното пространство на Ирак и Иран от FAA и от въздухоплавателните администрации на редица държави. В последствие същите бяха отменени, но този процес е динамичен, конкретните решения на авиокомпаниите се влияят от codeshare споразумения, а така също значение имат и техните оценки по безопасност свързани с провеждането на полети в или в близост до зони на въоръжен конфликт.
- Ситуацията над Либия, както и над Синайския полуостров, където ВП е затворено до определена височина (последните две ВП имат трудно прогнозируем ефект по отношение на полетите през обслужваното ВП от ДП РВА).
- Постигнатото споразумение през 2016 г. между България, Турция, Румъния и Управителния орган на мрежата за подобряване на интерфейса между България и Турция в района на Черно море, с което се увеличи значително капацитета на ВП в региона и позволи да се поеме допълнителното увеличение на трафика през България без да се отчетат закъснения. По този начин се осигурява безопасна и сигурна възможност за полетите от/за Близкия и Далечния изток, като ролята на България като надежден партньор в областта на управлението на въздушното движение се засилва и ВП на РПИ София е част от най-ефективния коридор за обслужване на тези полети.
- С оглед на поэтапното развитие на летище LTFM и възможното разрастване на Turkish Airlines, ДП РВА трябва да въведе промени в организацията на ВП и интерфейса между България и Турция с цел осигуряване на допълнителен капацитет за полети от и до летище LTFM. Единственият възможен начин за увеличаване на разполагаемия капацитет е въвеждането на нови контролно-навигационни точки по границата между двете държави. Предприети са действия и са определени конкретни дейности на базата на постигнатото споразумение с DHMI за актуализиране на интерфейса с Турция през 2023 г. Подобно развитие би позволило дефинирането на повече елементарни сектори, което е необходима предпоставка за безопасното обслужване на отлитания,

долитаци и прелитаци ВС в региона.

- На 09.10.2020 г. беше облекчен интерфейса между Израел и Йордания. Съгласно дефинирана схема по дневен ход беше разрешено прелитане на границата между двете държави, намалявайки дистанцията, полетното време и себестойността на планираните полети. На настоящия етап, като следствие от въведената промяна, няма идентифицирано преразпределение на трафика. Процесът е обект на ежедневен анализ от органа за управление потоците на въздушното движение в ДП РВА.

- Във връзка с наблюдаваните процеси на промяна в Афганистан и определените рискове, свързани с политическата обстановка в държавата от редица национални регулаторни органи бяха издадени бюлетини по безопасност и препоръки да се избягва провеждането на полети през това ВП. Като резултат от настъпилите промени след август 2021 г., АНО в това ВП се предоставя от фирма регистрирана в Абу Даби, като полети през него от декември 2022 г. се изпълняват от няколко руски, ирански и афганистански а/к. Въз основа посочените по-горе препоръки авиационни оператори като Singapore Airlines, KLM, British Airways, Air France и др. промениха маршрутите си за полети от и до Далечния изток, а във връзка с войната между Украйна и Русия, поради неизползването на ВП на Русия и сибирските маршрути, от началото на 2022 г. повечето авиооператори подновиха своите полети до тези дестинации през Иран и Ирак и оттам през България

V.2. Мерки в отговор на COVID-19

През първото тримесечие във връзка с епидемията COVID-19 и извънредна епидемична обстановка в Република България се изпълняваха редица мерки за осигуряване на безопасно и качествено АНО и запазване живота и здравето на служителите на ДП РВА. Създаден е вътрешен оперативен щаб за кризисни действия, който действа при необходимост съобразно публикуваните национални мерки. В периода м. март – м. април 2022 г. е завършена поэтапната отмяна или облекчаването на предприетите мерки, във връзка с подобрената противоепидемична обстановка. ДП РВА остава в готовност своевременно да реагира при настъпване на промяна в епидемичната обстановка.

V.3. Разширение и модернизация на автоматизираната система за управление на въздушното движение SATCAS

Във връзка с въвеждане в редовна експлоатация на функционалността за връзка на РП и пилоти по линия за предаване на данни (CPDLC) на автоматизираната система за управление на въздушното движение (АСУВД) SATCAS, оборудването за комуникационна система въздух-земя премина процес на проверка за съответствие с регулаторните изисквания и изпълнява средствата за съответствие при интегрирането му в европейската мрежа за УВД.

Изпълнен е договор с фирма LEONARDO по проект „Модернизация на АСУВД SATCAS – V3FR – доставка, интегриране и адаптиране на нова софтуерна версия на система SATCAS V3FR върху новопридобито хардуерно оборудване“. Модернизацията на SATCAS осигурява внедряване на нови оперативни функционалности като “Dual screen”, разширяващи възможностите на системите за обработка на полетни данни (FDPS), обработка на данни от наблюдения (SDPS) и взаимодействие човек-машина (ODS) и функционалностите за обслужване на въздушно пространство за свободно планиране (Free Route) в изпълнение на Регламент (ЕС) 2021/116 на Европейската комисия и подобряване на безопасността и качеството на предоставяното аеронавигационно обслужване.

V.4. Изпълнение на дейности по поддръжка и развитие на средство за гражданско-военна координация при управление на въздушното движение – СИМАСТ

През 2022 г. бе извършена софтуерна актуализация на частта от СИМАСТ, разположена в РЦ за ОВД София, посредством която бяха въведени подобрения в софтуера, свързани с въвеждане на подобрения и отстраняване на открити проблеми в работата на системата.

V.5. Развитие на DANUBE FAB

Приоритетна дейност за ДП РВА и през 2022 г. е развитието на DANUBE FAB (функционален блок въздушно пространство), установен във ВП на Република България и Румъния.

През отчетния период са проведени заседания на Съвета на ДАНО и УС на DANUBE FAB. Проведена е среща на Постоянния комитет за стратегии и планиране на DANUBE FAB.

През отчетния период е приключена работата по договор за услуги по управление на проекта, свързани с DANUBE FAB, с цел подпомагане на по-ефективното синхронизиране и разгръщане на стратегическата програма и годишния план на функционалния блок.

ДП РВД участва активно и в дейностите и форумите на платформата за сътрудничество между ФБВП в Европа – InterFAB Cooperation Platform.

V.6. Поддържане сертификата на ДП РВД за съответствие с изискванията на Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/373.

В съответствие с Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/373 на Комисията от 1 март 2017 г. за определяне на общи изисквания за доставчиците на услуги и надзора при управлението на въздушното движение/аеронавигационното обслужване и други мрежови функции за управление на въздушното движение, за отмяна на Регламент (ЕО) № 482/2008 и на регламенти за изпълнение (ЕС) № 1034/2011, (ЕС) № 1035/2011 и (ЕС) 2016/1377, както и за изменение на Регламент (ЕС) № 677/201, ДП РВД успешно получи изменение на свидетелството за извършване на аеронавигационно обслужване (СИАНО) с включена нова услуга – Разработване на процедури за полети.

Проведен е годишен одит за текущо съответствие с Регламент (ЕС) 2017/373, приложение III, подчаст Г - „Специфични организационни изисквания за доставчиците на аеронавигационно обслужване“, приложение IV, част ATS и Приложение VI, част AIS..

Поддържа се актуална Матрица за съответствие с Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/373

VI. ОТНОШЕНИЯ С КЛИЕНТИТЕ И КОНСУЛТАЦИИ С ПОЛЗВАТЕЛИТЕ НА УСЛУГИТЕ

Във своите взаимоотношения с клиентите и ползвателите на услуги, ДП РВД прилага основните принципи за управление на отношенията с клиенти на международната Гражданска организация за аеронавигационно обслужване - CANSO, а именно взаимно доверие и разбиране, ранно ангажиране на клиентите, истинска консултация, ясна комуникация, адаптирани процеси, конструктивно участие и убедителна обосновка на процеса по зачитане на мнението на заинтересованите страни.

През отчетния период е изготвен годишен доклад за дейностите по управление на отношенията с клиентите на ДП РВД през 2021 г. и годишен план за дейностите по управление на отношенията с клиентите през 2022 г. Проведени са срещи с представители на авиацията с общо предназначение, ВВС, ГД ГВА, ИА „Борба с градушките“. През м. юни е проведена годишна среща на форума „Съвместно управление на въздействието върху околната среда от авиационните дейности в района на летищата“ (СУВОС). Проведени са всички изискуеми двустранни и многостранни консултативни срещи с IATA по Регламент 2019/317 относно плановите и отчетни разходи, таксовите единици през месеците юни, август, септември и ноември 2022 г.

VII. МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

В качеството си на високоефективен доставчик на АНО, ДП РВД е разпознат фактор в регионален и международен план и е активен участник в редица водещи организации и инициативи в областта на гражданската авиация. През отчетния период, ДП РВД участва в работата на международните организации – ICAO, Евроконтрол, CANSO и съответните структури на Европейската комисия (ЕК).

Продължава работата в рамките на платформата за регионално сътрудничество (GATE ONE) между ДАНО на Австрия, България, Чешката република, Хърватия, Полша, Литва, Унгария, Румъния, Словакия и Словения, Босна и Херцеговина, Сърбия и Черна гора и Македония. GATE ONE обхваща три ФБВП (Baltic FAB, DANUBE FAB и FAB CE) и насърчава ефективността на управлението на европейския въздушен трафик, чрез засилено сътрудничество между участващите доставчици на услуги и координирана комуникация на съвместни позиции по водещи теми в областта на АНО и бъдещето на Единното европейско небе.

Програма SESAR на ЕС за модернизиране на системите за управление на въздушното движение се състои от две направления – развитие и валидиране (SESAR 2020 и SESAR 3) и разгръщане на вече валидирани функционалности на SESAR.

В съответствие с Регламент (ЕС) 2021/116, ДП РВД участва в процесите по изпълнение на Програмата за разгръщане на SESAR. На 30.06.2022 приключи работата по проект „Инфраструктура с публичен ключ за управлението на информацията за цялата система (SWIM PKI)“. В резултат от проекта са разработени политиките и процедурите за достъп до функционалностите на SESAR по широко мащабен обмен на информацията. Дейностите са съфинансирани на в рамките на Механизма за свързване на Европа (CEF).

През 2022 г. ДП РВД продължава работа във втора фаза на SESAR 2020 със своите партньори Leonardo, ENAV SpA и Airbus Defense and Space съответно по PJ.02 W2 Airport airside and runway

throughput и PJ.18 W2 4D Skyways, които ще осигурят приемственост и постигане на необходимото ниво на зрялост на прототипите, разработени по проекти PJ 03a и PJ03b, и PJ10 от първа фаза на програмата. Изпълнени са валидации по двата проекта. ДП РВА продължава работа и с Hungarocontrol, ENAV SpA и Airbus Defense and Space по проект PJ38 "ADS-Censio", финансиран в рамките на трета фаза на програма SESAR 2020.

През м. ноември 2022 г. съвместно с партньори от авиационната индустрия, ДП РВА подаде три проектни предложения към Европейската комисия – ATC-TBO, NETWORK TBO и GEESE, за финансиране по HORIZON-SESAR-2022-DES-IR-01 от програма „Хоризонт Европа“. През пролетта на 2023 г. се очаква оценка на проектите предложения.

В качеството си на член-основател, ДП РВА участва в управителния съвет на новото Съвместното предприятие SESAR 3 и подготвя своето участие в програма SESAR 3.

ДП РВА участва и в работата на структурата за управление на обща услуга по осъществяване на линия за предаване на данни (DLS Governance in Europe). Целта на установяването на обща услуга за линии за предаване на данни в Европа е да се създаде обща рамка за осигуряването на DLS в държавите от ЕС, който е достатъчно гъвкав, за да отговори на бъдещите предизвикателства и рискове, както и да изиграе решаваща роля за намаляването на фрагментацията на услугата. Посредством участието си в DLS Governance, ДП РВА ще може пряко да влияе на процеса на вземане на решения относно услугата и нейното развитие.

ДП РВА продължава работата по проект IRIS, за чието финансиране участва в петата тръжна процедура по Плана за европейски коопериращи държави (PECS) на Европейската космическа агенция. Проектът има за цел разработване на спътникова комуникационна система въздух-земя за нуждите на УВД, която да покрие изисквания на Регламент (ЕО) 29/2009 на Комисията. IRIS се осъществява чрез публично-частно партньорство с лидер фирма Inmarsat, с която ДП РВА подписа споразумение за конфиденциалност с цел проучване на възможностите за участие на ДП РВА в проекта IRIS.

През лятото на 2022 година ДП РВА участва в съвместната инициатива на EUROCONTROL и EUMETNET за предоставяне на координирани прогнози за опасни конвективни явления (Cross Border Planning Forecast), имащи за цел подпомагане на управлението на мрежата от страна на мениджъра на мрежата (NM). В тази инициатива на ежедневна база всяка страна изготвя прогноза за зоните на територията си, в които се очаква развитие на конвективна облачност. Издадените за всички европейски страни прогнози се обединяват и на мениджъра на мрежата в EUROCONTROL се предоставя единна за цяла Европа прогноза за очакваните зони, в които ще се развива значима конвективна облачност и ще бъде повлиян капацитетът на съответните въздушни пространства.

ДП РВА и ROMATSA като част от ФБВП „Дунав“, подпомагани от FABEC бяха домакини на международен работен семинар на тема „Single European Sky and Resilience in ATM“, в който участие взеха близо 200 чуждестранни гости от ДАНО, представители на синдикални организации, регулаторни органи, държави и др.

VIII. ОПЕРАТИВНА ДЕЙНОСТ

ДП РВА предоставя аеронавигационно обслужване на територията на Република България и над част от Черно море, за която страната е поела отговорност за обслужване на въздушното пространство.

Към края на 2022 г. са обслужени общо 832,923 полети, което е с 58.07% повече от 2021 г. Броят на международните полети от и до българските летища е 73,088, което представлява увеличение с 38.20% в сравнение с 2021 г.

Извършен е детайлен анализ на потенциалното влияние върху трафика в следствие на войната в Украйна. В действие е процес за проследяване на динамичната обстановка и адаптиране на предвидените и вече приложени мерки: Провеждат се ежеседмични телеконференции срещи с представители на Управителния орган на мрежата (Network Manager, Евроконтрол), на които се получава най-актуална информация за темповете на възстановяване на потоците след отпадане на COVID-19 ограниченията и ситуацията в Украйна; Анализират се промените в потоците и се изготвя/адаптира схемата на използване на секторни конфигурации на София Контрол; Данни за схемата за използване на секторните конфигурации се изпраща към Управителния орган на мрежата за изготвяне на общ план на ниво мрежа. Главната цел е при запазване на нивата на безопасност да бъде създадена достатъчна гъвкавост, която да отчита интересите и нагласите на авиокомпаниите, прелитащи през района на Черно море. Ситуацията е предмет на непрекъснато наблюдение. В допълнение, политическата ситуация, свързана с Русия и Украйна, както и изключително силния туристически сезон в Турция и Гърция допълнително увеличават броя прелитащи ВС. Отчита са и бързото възстановяване на полетите на летище Истанбул включително въвеждането в експлоатация

на нова ПИК, която увеличава общия капацитет за обслужване на отлитащи/долитащи въздухоплавателни средства. Поради сложната ситуация в Западна Европа и налагането на множество регулации и ограничения се наблюдава и увеличаване на нощния трафик, обслужван от София Контрол. Поради тази причина в Районния контролен център (PKC) е увеличен броя РП за нощна смяна. С цел осигуряване на необходимия капацитет през деня се използват 5 – 7 секторни конфигурации, а през нощта се планира използването на поне два сектора за голяма част от периода. В отчетния период е осигурен допълнителен ресурс от ръководители на полети във връзка с проведеното световно първенство по футбол в Катар.

Приет е от УС Бизнес план (Бизнес програма) на ДП „Ръководство на въздушното движение“ за периода, който отчита Политиката за участието на държавата в публичните предприятия, одобрена с Решение № 776 от 12.10.2022 г. на Министерския съвет.

ДП РВД активно участва в координирането на дейностите по управление на въздушното пространство на международно ниво, осъществявано чрез съвещания на различни групи и подгрупи на ICAO (RDGE, ICAO EUR PBN Task Force), EBPOKОНТРОЛ (RND SG, RAD Management Group, RAISG, Capacity Planning Sub-Group) и семинари. Редовно са провеждани координационни срещи с органи на съседни държави за обсъждане на оперативни и стратегически въпроси по отношение на граничните интерфейси и организацията на ВП в региона.

През отчетния период е изготвен LSSIP 2021 на Република България, както и Годишен доклад за дейността на ДП РВД за 2021 г.

През отчетния период са предприети редица действия по отношение подобряване на гражданско-военната координация. Сключено е споразумение за взаимодействие между ЛЦ за ОВД Пловдив и военно формирование ВФ 32040 Крумово и между ЛЦ за ОВД Пловдив, ВФ 32040 Крумово и ВФ 48000 Граф Игнатиево. И в двете споразумения се прилагат заложените в проекта на изменение на Наредба № 19 приоритети, както и всички набелязани мерки за подобряване на комуникацията и координацията между страните. По инициатива на ДП РВД са проведени съвместни тренировки на 3D симулатора в авиационния учебен център на предприятието, с цел предварителна подготовка по прилагане на разписаните в двете споразумения процедури. Въведена е процедура за зона с предварителна координация (ЗПК) 75А, одобрена с решение на Съвета за управление на въздушното пространство (СУВП), с цел осигуряване на безопасността и ефективността на полетите в района на летище Долна Митрополия и летище Горна Оряховица. Сключено споразумение между ДП РВД и ВВС за прилагане на процедурата. Проведени са срещи за набелязване и предприемане на необходимите дейности за въвеждане и прилагане на спецификациите на EUROCONTROL – EUROAT, отнасящи се и определящи изрични правила и процедури за провеждане на полети като оперативно въздушно движение (военни и други държавни самолети). Изготвена и утвърдена бе “оперативна концепция за използване на система LARA на пред-тактическо и на тактическо ниво”. Системата ще осигури изгъланение на изискванията на европейските регламенти към системите за управление на ВП.

Изготвени са предложения за промени в Инструкция № 4 от 16.07.2010 г. за противоградовата защита в Република България. Предложените нормативни промени са с цел постигане на защита на обществен интерес в най-голяма степен във връзка със сериозните негативни ефекти върху земеделските стопани от градушките. Промените предвиждат противоградовата защита да има предимство пред полетите за превоз на пътници и товари, вкл. и с военни транспортни въздухоплавателни средства, които кацат и излитат от гражданските летища за обществено ползване в Република България.

В началото на 2022 г., е въведено автоматизирано разпространение на метеорологични сведения (METAR AUTO, MET/SPECIAL REPORTS AUTO) през половината от денонощието за летищата София, Варна и Бургас. Тази промяна в извършваното обслужване по метеорологични наблюдения е въведена след сериозни статистически анализи и подготовка на оценка на безопасността на промяната. Автоматизираното разпространение на метеорологични сведения спомага за оптималното използване на Автоматизираните метеорологични наблюдателни системи и за повишаване на ефикасността на предоставяното обслужване.

През отчетния период продължава работата по проследяване на развитието на националното и европейското законодателство, инициативите за интегриране на безпилотни летателни апарати във връзка с инициативата на Европейската комисия за интегриране на безпилотни летателни апарати (БЛА) във въздушното пространство на ЕС. Продължава работата на междуетателна експертна работна група от представители на ДП РВД и ГД ГВА във връзка с необходимост от осигуряване на безопасността във въздухоплаването и минимизиране на рисковете, породени от експлоатацията на

безпилотни летателни системи, като се анализира цялостната организация по обслужването на безпилотни летателни апарати и U-SPACE.

Изпълняват се дейностите по проект „Надстройка на система за оценка и управление на комплексността на въздушното движение и работното натоварване на ръководителите на полети - Traffic Complexity Assessment Tool (tCAT фаза 2)“. Към края на 2022 г. проектът се намира в етап „Възлагане“, като е актуализиран плана за този етап. Планирана е поръчка за извънтранспортна поддръжка на система tCAT. Извършени са текуща поддръжка и подобрения в модела на работното натоварване. Подготовката на документация за подписване на договора с фирмата изпълнител се провежда съгласно актуализирания план. Разширението ще позволи свързване на tCAT със системите на Управителния орган на мрежата (NM) и допълнителна интеграция с вътрешни за ДП РВД системи.

Изпълняват се дейностите по проект „Изграждане на система за управление на аеронавигационната информация (AIM)“. Към края на отчетния период, проектът се намира в етап „Внедряване“. Изпълнява се План за въвеждане в редовна експлоатация на системата. Изготвена е Оценка на безопасността на промяна и е изпратено уведомление за промяната към ГД ГВА. В ДП РВД се извършва анализ на промените, произтичащи от влизането в сила на Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/938 на Комисията от 26 юли 2022 г., който изменя Регламент (ЕС) 2017/373 и на потенциалното им отражение върху проекта, като същият ще бъде изпратен на фирмата - Изпълнител с оглед привеждането на системата в съответствие с нормативната рамка. Изпълнението на проекта ще осигури подобрения в капацитета и намаляване на закъсненията поради оптимално използване на въздушното пространство и своевременно предоставяне на аеронавигационна информация на потребителите на въздушното пространство и доставчиците на АНО.

Изпълнени са дейностите по етап „Подготовка - част II“ на проект „Въвеждане на изискванията на Регламент (ЕС) № 716/2014 и Програмата за разгръщане на SESAR в предоставяното от ДП РВД аеронавигационно обслужване (АНО)“, който дава възможност на ДП РВД да формира стратегическа визия за разгръщане на нови функционалности на SESAR и развитие на автоматизираната система за управление на въздушното движение. Подписано е допълнително споразумение за изпълнение на Етап II от договор № Д-117/20.03.2019 г. Проведени са срещи с представители на технологичния партньор на алианса COOPANS – THALES и представители на технологичния партньор на алианса iTEC – INDRA. Във връзка с получената информация за очакваното развитие и еволюиране на алиансите и техните АСУВД ще бъде възложено на консултанта да адаптира разработената методологията съобразно последващите развития. Проведени са работни срещи и демонстрации в ДАНО на ENAIRE и в производствената база на INDRA в гр. Мадрид, Испания, където са демонстрирани варианти за работно място Кула и допълнителни технически решения, които не са включени в пътната карта и обхвата на алианса iTEC. С оглед на факта, че през 2021 г. т.нар. Пилотен съвместен проект е заменен от т. нар. Common Project One - Регламент (ЕС) № 116/2021, с който се отменя Регламент (ЕС) № 716/2014, наименованието на проекта е променено на „Въвеждане на изискванията на Регламент (ЕС) № 2021/116 и програмата за разгръщане на SESAR в предоставяното от ДП РВД аеронавигационно обслужване (АНО)“. Към края на четвъртото тримесечие на 2022 г. проектът се намира в началото на етап „Подготовка на поръчка до обявяване поръчка“. Изготвен е проект на план за етапа. Стартирана е подготовката на задание, извършва се детайлен преглед и актуализация на разработените от консултанта технически спецификации, изисквания и методика за оценка за поръчката за присъединяване към алианс и придобиване на нова АСУВД и/или допълнителни функционалности. Проектът дава възможност на ДП РВД да формира стратегическа визия за разгръщане на нови функционалности на SESAR и развитие на автоматизираната система за управление на въздушното движение.

Изготвена е първа версия на насоки за оценка на риска от изменението на климата в инвестиционните проекти на ДП РВД. Целта е подпомагане при оценката и управлението на допълнителните рискове в големи инвестиционни проекти, произтичащи от изменението на климата, както насоки за интеграция на дейностите по оценка на рисковете от изменение на климата в жизнения цикъл на проектите. Очаква се оценката на риска от климатичните изменения да установи структуриран и стандартизиран подход за намаляване на уязвимостта на дългосрочните инвестиции към изменението на климата.

IX. ТЕХНИЧЕСКО ОСИГУРЯВАНЕ НА ОПЕРАТИВНАТА ДЕЙНОСТ

През 2022 г. продължава работата по проект за реконструкция и модернизация на Техническа зала и прилежащата към нея инфраструктура и съоръжения в РЦ за ОВД София. Към края на четвъртото тримесечие, проектът се намира в етап „Подготовка - част II“. Изпълняват се дейности по одобрение на работен проект за модернизацията на техническа зала. Работи се по изпълнение на предвидените в Общия план за преместване на системи дейности и по подготовка на помещенията за

преместване на оборудване. Съгласува се документацията за възлагане на поръчка за „Външни услуги за инсталационни дейности и полагане на кабелни трасета във връзка с преместване на оборудване извън Техническа зала“. Изпълнението на проекта ще създаде възможност за повишаване на капацитета за ОВД и ефективността на АНО чрез допълнителен капацитет на Техническа зала във връзка с изпълнението на проект за модернизация на АСУВД и очаквания увеличен брой сектори в следващите години, както и ще осигури подходяща среда за постигане на висока надеждност на техническото оборудване.

Към края на четвърто тримесечие на 2022 г. проектът за реконструкция и модернизация на Оперативна зала и прилежащата към нея инфраструктура и съоръжения в РЦ за ОВД София се намира в етап „Проектиране на реконструкцията и придобиване на конзоли“ и се изпълнява съгласно утвърдения план. Съгласувана е документацията за провеждане на процедура с предмет „Проектиране за модернизация на Оперативна зала на РЦ за ОВД София и прилежащата към нея инфраструктура и съоръжения“. Изготвя се проект на документацията за поръчката за доставка на конзоли. Изпълнението на проекта ще създаде възможност за повишаване на капацитета за ОВД и ефективността на АНО чрез допълнителен капацитет.

Изпълнява се работата по проект „Изграждане, доставка и инсталация на нови обзорни средства за подобряване и разширяване на обзорното покритие в КВП над акваторията на Черно море и в източна България“. Завършена е реконструкцията на летищен радиолокационен комплекс Варна и са въведени в редовна експлоатация първичния и вторичния обзорен радиолокатор. Приет е работния проект за строително монтажни работи на трасовия радиолокационен комплекс (ТРАК) Шабла. Извършват се дейности и се набавя необходимата документация за предоставяне на ДП РВД права за управление върху поземлен имот в землището на гр. Шабла за целите на изграждането на новия ТРАК. Извършена процедура по кадастрално разделяне на имота, част от територията на ВФ 36780 - зенитен полигон „Шабла“ за предоставяне на необходимата част от терена за разполагане на радиолокационния комплекс. Проведено е теоретическо и практическо обучение на техническия състав от ДП РВД за експлоатация и техническо обслужване на новия ТРАК Шабла. Изпълнението на проекта ще подобри качеството на услугата по Обзор и ще осигури възможност за увеличаване на капацитета в зоните на подходите на летищата Варна и Бургас.

Изпълняват се дейности по проект „Център за възстановяване при инциденти в реално време и разпространение на данни“. Към края на 2022 г., проектът се намира в етап „Изпълнение 1 – Проектиране и сертифициране“. Утвърден е идейният проект. В сила са Заповед за одобрение на ПУП-ИПРЗ и Разрешение за строеж. Стартиран е процес по проектиране в работна фаза. Извършено е предварително представяне на изработения Работен проект по всички части, с участието на проектантите на Изпълнителя и проектния екип на ДП РВД. Предаден е първоначален вариант на Работен проект, като текущо се извършва преглед от експертен технически съвет, назначен със заповед № РД-26-140/09.11.2022 г. Подготвя се нов договор за консултант по чл. 166 от ЗУТ (строителен надзор) за оставащите фази на изпълнение на проекта. Проектът ще осигури средства и условия за непрекъснатост на обслужването на въздушното движение и ще развива техническа инфраструктура за съхранение, обработка и анализ на данните.

Продължава работата по проект „Доставка и инсталация на разширение на многопозиционна система за независим кооперативен обзор с разширен обхват WAM (Wide Area Multilateration) и система за зависим кооперативен обзор ADS-B 1090 ES за РЦ за ОВД София“. Проектът ще подобри обзорното покритие за ТМА/ACC София (западната част на FIR-Sofia), което води до намаляване или премахване на зони с увеличена хоризонтална сепарация и подобряване на безопасността и качеството на обслужване на полетите.

Проект „Дигитална летищна контролна кула София“ се намира в етап „Инициране“. Тече процес по извършване на анализ на съществуващата ситуация и възможностите за окрупняване на информацията, визуализирана на мониторите на ръководителите на полети и оптимизиране на броя монитори/системи на София Кула, както и за актуализация на система A-SMGCS с нови функционалности. Разработва се описание на оперативната среда и предоставяните услуги - Operational Service and Environment Definition (OSED). Проведени са срещи с фирма Frequentis „ATM Users Experience Conference“ и DHMI за запознаване с внедрените решения за дигитализация на АКК. Проектът цели да се модернизира работата на ръководителите на полети на контролната кула на летище София, чрез въвеждане на нови дигитални технологии.

Изпълнен е проект „Доставка на специализирана многослойна географска информационна система „BULATSA Flight Information Portal“ (B-FLIP)“. В портала към момента са дефинирани два плана, като базовият се предоставя на всички потребители, а разширеният - на авиокомпаниите, летищни и авиационни оператори, авиационни организации и авиационен персонал, притежаващ съответните свидетелства за правоспособност. Новият портал предоставя достъп до информация за

въздушното движение в реално време, детайлна информация за конкретен полет, метеорологична информация (вкл. METAR, TAF, AWOS, ATIS, RCR/SNOWTAM, AIRMET, SIGMET, GAMET, VOLMET, сателитни данни, данни от метеорологични радари, прогнози за конвективна облачност, обледяване, турбулентност и вятър на определени полетни нива, мълнии, графичен SIGMET), NOTAM съобщения в текстови и графичен формат, план за използване на въздушното пространство, активни структури във въздушното пространство, Сборник аеронавигационна информация (AIP), информация за полети по ПВП, интерактивна карта на въздушното пространство, аеронавигационна карта 1: 500 000, информация за летища, въздухоплавателни средства, авиокомпани и полети, както и европейски и национални нормативни документи. Информацията е предназначена за нуждите на авиацията с общо предназначение, за други организации и институции като МТС (Координационен център за търсене и спасяване при авиационни произшествия), МВР (НС „Гранична полиция“ и др.), МФ (Агенция „Митници“) и др., както и за обществено ползване

Продължават дейностите за разширяване на капацитета, повишаване на нивото на сигурност, надеждност и общата производителност на Интегрираната Система за Управление на Бази Данни (ИСУБД) на ДП РВД, чрез внедряване на Oracle Exadata платформа за управление на бази данни – (X-DATA). Надграждането на предоставяните услуги при осигуряването на настоящи и бъдещи бази данни на критични за безопасността информационни системи на ДП РВД, ще включва и интегрирането на ИСУБД с бъдещия център за възстановяване при инциденти в реално време.

Във връзка с привеждането в съответствие на процесите и процедурите в ДП РВД със Закона за киберсигурност и подзаконовата нормативна уредба, в т. ч. Наредбата за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност (НМИМИС), е подновена софтуерната, хардуерната поддръжка за платформата NetWitness – техническо решение за откриване и реакция на инциденти с информационната сигурност.

През отчетния период са проведени ежегодните тестове за проверка на устойчивостта на информационната инфраструктура на ДП РВД на кибер атаки, внедрен е софтуер срещу изтичане на чувствителни данни и са разширени възможностите на софтуера за сканиране за уязвимости в ИТ инфраструктурата.

Продължават дейностите по осигуряване на непрекъсната поддръжка на високопроизводителната ИТ инфраструктура в предприятието, която обслужва всички административни системи в ДП РВД, както и системи, използвани в оперативната дейност на предприятието, като: „Система за спомагателна информация (IDS)“; „Система за аеронавигационна информация (AIM)“; „Система за автоматизирано разпространение на информация в кризисни ситуации (САРИКС)“; „Система за проверка на компетентност на оперативния и инженерно-техническия персонал“ (W-TESLA)“; „Автоматизирана система за разработване на процедури за полети (BAID)“.

Изпълнява се проект за „Модернизация на комуникационна мрежа за осигуряване на навигационни системи при РЦ за ОВД София“. При завършването на проекта ще се постигне повишаване на наличността, надеждността, качеството на предаваните сигнали и безопасността на съществуващата комуникационна мрежа на ДП РВД на територията на летище София за навигационните системи, както и ще са изпълнени необходимите подготвителни дейности преди инсталацията на нови метеорологични сензори от състава на АМНС София.

Продължава работата по усъвършенстване на комуникационната инфраструктура и поетапно преминаване към VoIP.

Изпълнен е проектът „Модернизирание и разширяване на радиорелейната мрежа на ДП РВД“, който ще осигури увеличен капацитет и подобрена надеждност на каналите за пренос на информация между центровете за обслужване на въздушното движение и обектите от техническата инфраструктура на предприятието в страната. Това освобождава честотен ресурс в страната, който ще бъде използван за въвеждане на нови технологии в полза на обществото. В редовна експлоатация е въведено оборудване по проекта.

През отчетния период, в изпълнение на European ATM Master Plan COM12 - New Pan-European Network Service (NewPENS) са изградени резервираща АМНС линия между ДП РВД и Маастрихт (MUACC) през мрежа NewPENS и АМНС свързаност между АМНС Център София и АМНС Център Атина (HCAA) през мрежа NewPENS. Мигрирани са редица услуги на системи за обмен на аеронавигационна информация (iCAT, EntryNode, АМНС-BG). Към новата комуникационна мрежа е изградена услуга за обмен на данни-OLDI към DHMI – ДАНО на Турция. Проведени са успешни тестове за осъществяване на VoIP свързаност с HCAA - ДАНО на Гърция.

Проектът за доставка и въвеждане в експлоатация на система за гласова комуникация VCS 3020, Release 8 и услуги, свързани с интегриране на системата в оперативна среда се намира в етап „Възлагане“. Проведени са срещи между членове на проектния екип и фирмата изпълнител, изготвен

е проект на договор. Проектът ще осигури безопасността на комуникацията на РП по време на изпълнение на проекти „Реконструкция и модернизация на техническа зала на РЦ за ОВД София и прилежащата инфраструктура и съоръжения“ и „Модернизация на оперативна зала на РЦ за ОВД София и прилежащата инфраструктура и съоръжения.

През 2022 г. проект „Предупредителна система за наличие на срез на вятъра на летище София“ се намира в етап „Възлагане“. Получено е писмо от Министерството на регионалното развитие и благоустройството с разяснения относно процедурата за получаване на Разрешение за строеж на обекта. Провежда се кореспонденция с потенциалните изпълнители на поръчката, в рамките на която се изисква и разглежда по компетентност допълнителна информация към техните технически решения. Изготвен е План за управление на проекта. Чрез реализирането на проекта ще се осигури механизъм за откриване и ранно предупреждаване на екипажите на въздухоплавателни средства и на ръководителите на полети за наличие на срез на вятъра, което ще подобри безопасността при изпълняване на критичните операции по снижение за кацане и набор на височина в района на летище София и ще се повиши ситуационната осведоменост на авиационните потребители за посоката и скоростта на вятъра във височина и по глисадата.

Извършен е ремонт на „Стара част“ на УВПБ в град Банско. Изпълнява се модернизация и ремонт на стая за почивка на Ръководител полети и ремонт на помещение за работа по проекти в ЕЦ за УВД по изготвени проекти.

Х. АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ НА ДЕЙНОСТТА, УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ, ТРУДОВИ ОТНОШЕНИЯ, СОЦИАЛНИ ВЪПРОСИ, ПРАВА НА ЧОВЕКА

Основните акценти в административното обслужване на ДП РВД през 2022 г. са свързани с усъвършенстване на електронния документооборот, което подпомага изпълнението на административните задължения в пълен обем.

Основните процеси в областта на управление на човешките ресурси през 2022 г. са свързани с повишаване на качеството на кадровия потенциал на предприятието, като основен ресурс за постигане на стратегическите цели и повишаване на ефективността.

Проведени са външни и вътрешни подбори за обезпечаване на нуждите от кадри в различни направления в предприятието.

Подписан е нов Колективен трудов договор за срок от 24 месеца.

Актуализиран е „Правилник за вътрешния трудов ред в ДП РВД“, издание 2.11.

Изготвен е актуализиран План за провеждане на обучения в курсове по Програмата на Института за аеронавигационно обслужване на Евроконтрол - IANS, Люксембург за 2022 г.

Изготвен е Комуникационен план на ДП РВД за 2023 г.

Изготвен е План за провеждане на обучения в курсове по Програмата на EUROCONTROL Aviation Learning Center, Люксембург през 2023 г.

Сключен е договор по ОП с предмет „Допълнително здравно осигуряване на работниците и служителите на ДП РВД“.

Проведено е учредително заседание на Съвета за социално сътрудничество.

Изготвен е и утвърден Консолидиран годишен план за работата на Комитета по условия на труд (КУТ) в ДП РВД за 2023 г.

Изготвен е План за поддържане и повишаване на професионалната квалификация на работниците и служителите в ДП РВД през 2023 г.

Изготвена е Програма за минимизиране, отстраняване и управление на риска за здравето и безопасността на работещите в ДП РВД за 2023 г.

Изготвен е проект на „Вътрешни правила за планиране и реализация на строително-монтажни работи и осъществяване на инвеститорски контрол в ДП РВД“.

Актуализирана е Програмата за планираните строително-ремонтни дейности за следващия 3-годишен период.

Възлагането на поръчки, материално техническото снабдяване и логистичното обезпечаване имат важна роля за осигуряване дейността на предприятието. Всички поръчки по реда на директните възлагания за доставки, услуги и строителство са изпълнени качествено в срок за 2022 г.

Актуализирани са График на поръчките по ЗГВ в ДП РВД за 2022 г., График на обществените поръчки по ЗОП в ДП РВД за 2022 г. и Списък на поръчките за директно възлагане в ДП РВД за 2022 г.

Изготвени са График на поръчките по ЗГВ в ДП РВД за 2023 г., График на обществените поръчки по ЗОП в ДП РВД за 2023 г. и Списък на поръчките за директно възлагане в ДП РВД за 2023 г.

XI. УПРАВЛЕНИЕ НА БЕЗОПАСНОСТТА И КАЧЕСТВОТО

Поддържането на постигнатите високи нива на безопасност, в това число и процесите за повишаването и надграждането на тези нива, във всяка една дейност на предприятието са първостепенна организационна цел и основна ценност.

Съгласно изискванията на Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/373 в предприятието са въведени Система за управление на безопасността (СУБ), отговаряща на изискванията на ATS.OR.200 и ATM/ANS.OR.B.005, както и Интегрирана система за управление (ИСУ), отговаряща на изискванията на ATM/ANS.OR.B.005. ИСУ е документирана и сертифицирана по международните стандарти ISO 9001, ISO/IEC 27001, ISO 14001 и ISO 45001 и е частично интегрирана със Системата за управление на безопасността.

През отчетния период са проведени интегрирани вътрешни одити на СУБ и ИСУ, документираните несъответствия и са направени предложения за подобрения, съгласно утвърдената Годишна програма за вътрешни одити. Чрез извършването на интегрираните вътрешни одити на СУБ и ИСУ се установява съответствието на дейността на ДП РВД с приложимите изисквания, включително с изискванията на Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/373, както е допълнен и изменен. Резултатите от вътрешните одити подпомагат подобряването на ефективността на предприятието и предоставяните услуги.

Проведени са комбинирани контролни одити на ИСУ от сертифициращата организация Бюро Веритас България ЕООД. Получени са нови сертификати по ISO 14001:2015 и ISO 45001:2018, и са поместени на интранет страницата и корпоративната уебстраница на предприятието. Потвърдени са действащите сертификати по ISO 9001:2015 и ISO/IEC 2701:2013.

Изготвена е одитна програма за 2023 г.

Регулярно се изготвят доклади от проверки и разследвания на авиационни събития при предоставяне на услугата по управление на въздушното движение/аеронавигационното обслужване (УВД/АНО), съгласно Процедура за разследване на събития, свързани с безопасността при УВД/АНО.

Извършен е допълнителен анализ на дейностите по човешки фактор и „Програма за насърчаване на безопасността в ДП РВД“, както и по аспектите на човешка грешка в съответствие с принципите на въведената политика за безпристрастно отношение в ДП РВД.

Изготвен е актуализиран „Анализ на рисковете от изменението на климата, свързани с въздействие върху дейността на предприятието, потенциалните уязвимости при изпълнение на дейностите и възможности за прилагане на мерки за намаляване на негативното въздействие върху околната среда“.

През първото тримесечие е извършен периодичен мониторинг на въздействието на пандемията от Covid-19 върху персонала в ДП РВД и дейности по програма за психо-социална помощ.

Подготвен е проект на Програма за управление на стреса и умората.

Извършени са планирани периодични летателни проверки на аеронавигационни процедури и технически средства.

XII. УПРАВЛЕНИЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

ДП РВД изпълнява политика по Околна среда и поддържа сертифицирана система за управление на околната среда съгласно ISO 14001. Чрез нея се идентифицират и контролират значимите аспекти по отношение на околната среда и е въведен систематичен подход за поставяне на екологични задачи и цели и за тяхното постигане. Успешно е преминал ре-сертификационен външен одит на СУОС по ISO 14001:2015, като част от ИСУ в ДП РВД. Изготвена е Програма за управление на въздействието върху околната среда за 2023 г.

В изпълнение на Програма за управление на въздействието върху околната среда в ДП РВД, през 2022 г. е взето участие в срещите на Съвета за СУВОС – (Colaborative Environmental Management – CEM) в районите на летищата в България.

В рамките на работната група по околна среда към CANSO, ДП РВД участва в разработването на специфична акредитационна схема за доставчиците на УВД/АНО, във вид на т.н. стандарт за съвършенство (*CANSO Standard of Excellence*). На последния организиран от CANSO семинар, който се проведе на 14.12.2022 г., беше представена акредитационната схема Green ATM, по която се планира самооценка на предприятието.

Изготвен е годишен доклад за CO₂-отпечатъка на ДП РВД за 2021 г., както и редица отчети – за управление на енергийната ефективност, за източниците на емисии, за водопотреблението, за образуванияте от дейността на ДП РВД отпадъци и др.

За осигуряване изпълнението по Плана за действие към Националната стратегия за адаптация към изменението на климата (сектор „Транспорт“), в ДП РВД е назначена постоянно действаща експертна група (ПАЕГ) за осъществяване на мониторинг, планиране и подготовка за участието на ДП РВД в дейностите на вътрешно, национално и международно ниво по въпроси, свързани с адаптацията към изменение на климата (АИК). Групата е провела 2 срещи през 2022 г., има утвърден План-график с краткосрочни, средносрочни и дългосрочни задачи, разработено е Ръководство за оценка на риска от изменение на климата в инвестиционните проекти на ДП РВД и регистър на средносрочни и дългосрочни мерки за АИК.

XIII. КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ

Основните принципи и цели на доброто корпоративно управление са заложили в нормативните актове, приложими за дейността на предприятието, и във вътрешните актове под форма на процедури и изисквания.

Съобразно т. „Б“ от анотациите към глава IV на Насоките на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) за корпоративно управление на държавните предприятия, ДП РВД се съобразява с Националния кодекс за корпоративно управление в приложимите аспекти, независимо от това, че същият не е приложим за дейността на предприятието. В допълнение, законодателството в областта на публичните предприятия осигурява спазването на значителна част от принципите и изискванията в кодекса.

XIII.1. Мерки за контрол и управление на предприятието

Постигането на целите на предприятието, заложили в Бизнес план (Бизнес програма), и през 2022 г. се осъществяват при спазване на приложимото законодателство чрез поддържане на адекватни и ефективни системи за финансово управление и контрол (СФУК) и идентифициране на рисковете. Петте елемента на финансовото управление и контрол – контролна среда, управление на риска, контролни дейности, информация и комуникация и мониторинг, се проследяват чрез годишна самооценка и годишен доклад за състоянието на СФУК. По отношение на контролната среда е важно спазването на етичния кодекс, подкрепата на вътрешния контрол и независимия вътрешен одит. Важна част от процеса на ефективното управление е и делегирането на правомощия и отговорности в рамките на необходимата компетентност, както и създаване на адекватни линии на докладване с цел наблюдение на постигнатите резултати.

През 2022 г. ДП РВД поддържа интегрирана система за управление, обхващаща областите качество, информационна сигурност, околна среда, здраве и безопасност при работа (сертифицирани по международните стандарти ISO 9001, ISO/IEC 27001, ISO 14001 и ISO 45001) и сигурност, както и система за управление на безопасността съгласно Регламент (ЕС) 2017/373.

XIII.2. Ефективност на управлението

Ефективното управление на предприятието и през 2022 г. е свързано с ясно установена комуникация и линия за докладване на всички нива, както и ефективно разпределяне на отговорности и задължения.

По отношение на финансовото управление, и през 2022 г. се спазват одобрените бюджети и се прилага система от показатели за наблюдение и контрол на дейността, което допринася за по-ефективното управление на процесите и по-голямата ангажираност на служителите по всички нива в помощ на висшето ръководство. Това е необходимо и за намиране на адекватни решения за оптимизиране на разходите за проектите и дейностите.

XIII.3. Управление и наблюдение на ефективността

Управлението на ефективността и през 2022 г. се извършва чрез действия на база мониторинг на ефективността и свързаните с нея рискове. Мониторингът на ефективността се извършва на база показатели за наблюдение и показатели за ефективност на процеси, от които зависи изпълнението на Плана за ефективност на АНО, финансовите и нефинансовите цели на ДП РВД в съответствие с Политиката за участието на държавата в публичните предприятия, качеството на АНО и изпълнението на стратегическите цели на ДП РВД.

ХІІІ.4. Управление и оценка на риска

В предприятието е въведена Стратегия за управление на риска, която се актуализира на всеки три години или при настъпване на съществени промени в рисковата среда, а контролните дейности, целящи намаляването на риска, се анализират и актуализират най-малко веднъж годишно. В съответствие със Стратегията за управление на риска в предприятието се поддържа риск-регистър, който включва идентифицираните съществени рискове за предприятието, застрашаващи постигането на стратегическите цели. Резултатите от прилагане на стратегията, както и за идентифицирани съществени рискове и изменения в контролната среда се докладва на МТС на всеки 6 месеца.

Риск-регистърът включва идентифицираните рискове за всяко структурно звено, както и въведените контролни дейности за минимизирането им, като рисковете се оценяват по показателите „влияние“ и „вероятност“. Актуализацията на риск-регистъра се извършва от всички структурни звена най-малко веднъж на шест месеца или при съществено изменение на външната и вътрешната среда.

През 2022 г. са направени два прегледа на риска в следствие на които една актуализация на Стратегията за управление на риска и две актуализации на риск регистъра на предприятието.

Основните идентифицирани рискове са свързани с възможно изменение на регулаторната рамка и външната среда, във връзка с предстоящи изменения на регламентите на ЕС за Единното европейско небе (законодателен пакет SES2++), Схемата за ефективност и таксуване на АНО и възможни резки изменения в трафика при възникване на кризи като войната в Украйна и пандемията COVID-19. Информация за финансовите рискове е дадена в т. XV.

Рисковете в предприятието се управляват адекватно, като резултатите от прилагането на Стратегията за управление на риска в ДП РВД са представени на министъра на транспорта и съобщенията в края на всяко полугодие.

XIV. БОРБА С КОРУПЦИЯТА И ПОДКУПИТЕ

През 2022 г. в ДП РВД се спазват въведените вътрешни правила за прилагане на антикорупционни мерки и процедури. Антикорупционни процедури са заложили в редица вътрешни нормативни актове, касаещи планирането, организирането, възлагането и изпълнението на обществените поръчки, контрола на разходите и паричните средства, подбора, назначаването и обучението на персонала и др.

През отчетния период се прилагат процедури за запознаване на служителите с трудовите права и задължения, утвърдените длъжностни характеристики, действащите вътрешни актове, Етичния кодекс и др. Преките ръководители осъществяват ежедневен контрол върху изпълнението на трудовите задължения и получават доклади от служителите. С цел намаляване на възможностите за корупционно поведение и корупционен риск се извършва текущ контрол на системата на възлагане и изпълнение на обществените поръчки и поръчките по ЗГВ. Въведена е процедура за проверка на постъпили сигнали за корупция, с цел установяване на конкретните факти и обстоятелства. Осигурени са условия за максимална откритост на информацията при констатиране на случаи на корупция.

XV. ДЕЙНОСТ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ

През отчетния период са проведени тринадесет редовни и четири неprisъствени заседания на Управителния съвет. На заседанията са разгледани 82 доклада от общ характер и 93 документации за обществени поръчки.

В изпълнение на чл. 16, ал. 2 от Правилника за работа на УС на ДП РВД за контрол по изпълнение на решенията на УС на ДП РВД, за всяко тримесечие през 2022 г. са разгледани информации за статуса на изпълнение решенията на Управителния съвет.

В сроковете определени в договорите за възлагане на управлението на ДП РВД, са изготвени и изпратени до МТС отчети за работата на Управителния съвет, за резултатите от изпълнението на бизнес програмата и за финансовото и икономическо състояние на предприятието.

XVI. ФИНАНСОВО – СЧЕТОВОДНА ДЕЙНОСТ

През периода финансово-счетоводната дейност бе насочена към финансовото осигуряване на всички дейности в предприятието при спазване на изискванията на националното и европейското

законодателство. Разходната политика е насочена към гарантиране на финансовата стабилност на ДП РВД при запазване на потенциала за растеж и развитие.

Като продължение на постигнатите резултати през РП2, съгласно ПЕ за РП3, предприятието се придържа към политика за определяне на оптимално ниво на таксовата единица „прелитане” с оглед осигуряване на необходимия ресурс за финансиране на дейността и предоставяне на качествено АНО във въздушното пространство, обслужвано от ДП РВД. Продължават участията в редица международни форуми и изготвянето на позиции и предложения за подобряване на регулаторната среда на системно ниво.

През отчетния период е поддържано подходящо софтуерно осигуряване на финансово-счетоводните дейности с цел отчитане и контрол на финансовите аспекти, свързани с дейността на предприятието. През периода са изготвени необходимите отчети към МТС, регулаторните органи, Европейската комисия и други международни организации съобразно приложимото законодателство.

Изготвен е неаудитиран годишен финансов отчет на ДП РВД за 2022 г. в съответствие с изискванията на Правилника за прилагане на Закона за публичните предприятия.

Изготвен е годишен финансов план на предприятието за 2023 г., който е приет на заседание на УС на 29.11.2022 г.

Взето е участие в подготовката на позиции по редица предложения за действия и документи във връзка с дейността на предприятието, свързани със системата за пътни такси, схемата и плановите за ефективност, които имат пряко отражение върху финансовата рамка на предприятието.

XVI.1. Структурен анализ на приходите от такси за предоставено АНО

- Общ размер и структура на приходите

Основната дейност на предприятието е насочена към осигуряване на АНО на ВС, прелитащи през въздушното пространство (такси „прелитане”) и на въздухоплавателните средства в зоните и районите на летищата (такси „подход”).

През 2022 г. поради комбинирания ефект от ръста на обслужените единици със 70.53%, плановото увеличение на таксовата единица спрямо предходната година (24.22%) с оглед преразгледаните прогнози за трафик, повлияни негативно от пандемията и отразяването на ефектите от схемата за ефективност във връзка с развитието на световната криза свързана с COVID-19 в 2021 г., се отчита увеличение (60.35%) на приходите от такси АНО при прелитане.

Приходите от такси за АНО в зоните и районите на летищата бележат ръст от 38.42% спрямо 2021 г. с оглед поэтапното възстановяване основно при вътрешните и международните полети след безпрецедентния спад във връзка с COVID-19, реализиран през 2020 и 2021 г. Стремехът е да бъде постигнат баланс през референтния период между разходи и приходи, свързани с този вид обслужване, като се използват всички други приходи за покриване на разходите. Структурата на приходите към края на 2022 г. не се отличава съществено спрямо предходната година.

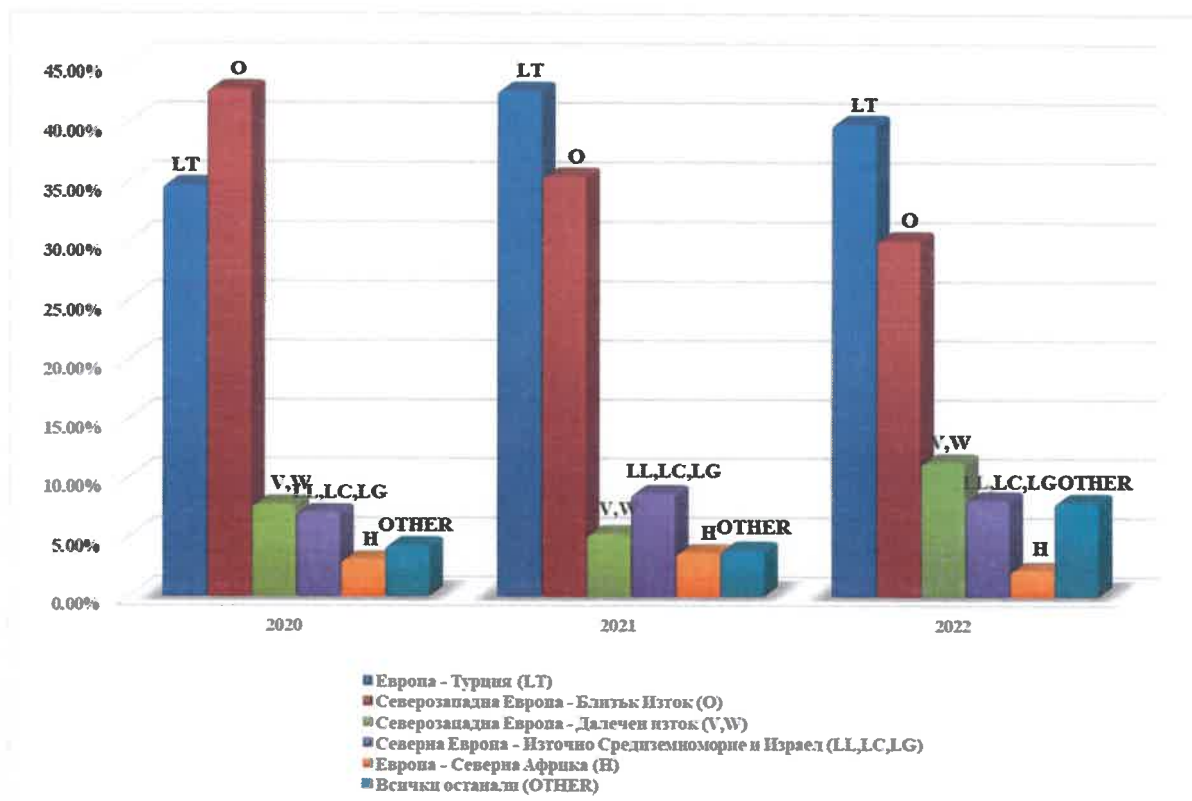
Фигура 2 Структура на приходите на предприятието за разглеждания период

- Структурен анализ на приходите от такси „прелитане”, генерирани от прелитащи ВС
- Таксите „прелитане” имат следната структура:

- Прелитащите ВС генерират 96.94% от тези приходи;
- Международните излитащи и кацащи полети генерират 2.85% от приходите от тези такси;
- Вътрешните полети добавят 0.21% от приходите в тази група.

Геополитическите фактори, оказващи влияние върху нивата на трафик от РП2 ще продължат да бъдат валидни през РП3 като наред с това се вземе под внимание развитието на конфликта между Украйна и Русия, довел до затварянето на украинското въздушно пространство в края на м. февруари

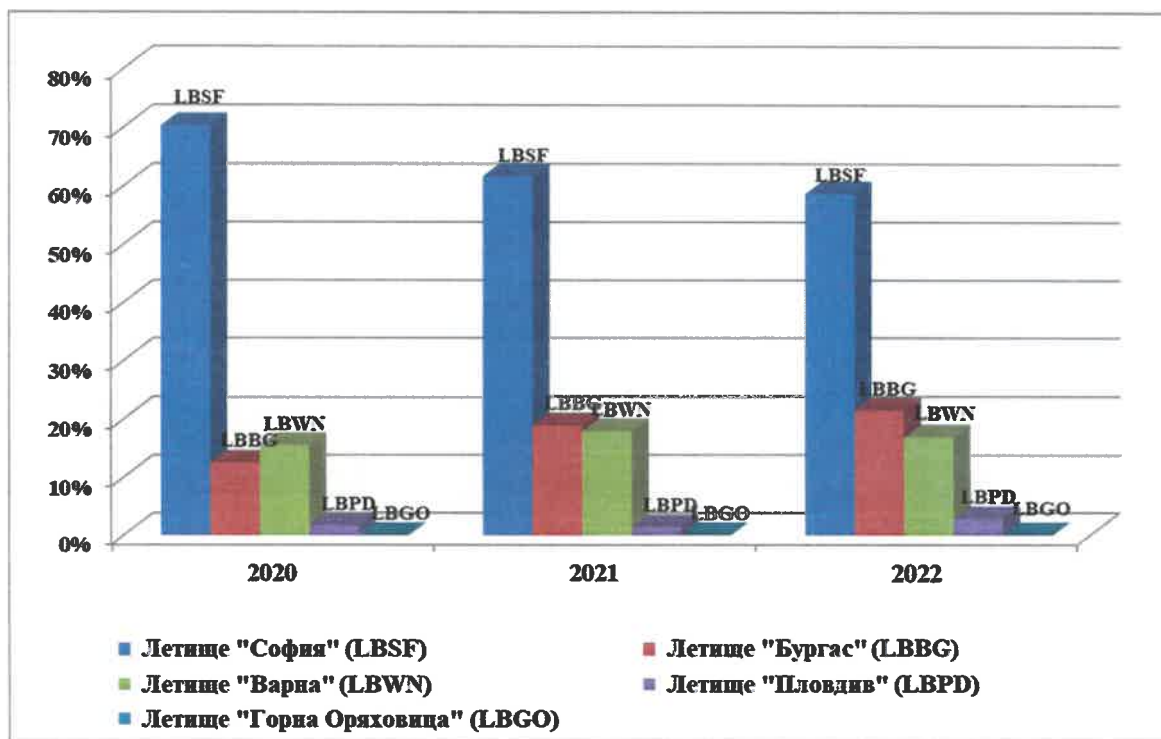
2022 г. и последвалата забрана за използване на въздушното пространство на Руската федерация от редица държави и съответните контрамерки от страна на Русия. Резултатите от това са значително удължаване на полетното време за някои дестинации и изместване на нетрадиционен трафик към българското въздушно пространство.

Фигура 3 Относителен дял на потоците от прелитащ трафик в приходите от такси прелитане

Над 80% от приходите от такси прелитане, генерирани от прелитания трафик, са свързани с потоците от Европа за Турция, Близкия и Далечния изток и обратно. През отчетния период, както и в сравнителния период на предходната година най-голям относителен дял има трафика от/за Турция като брой въздухоплавателни средства и по отношение на приходите.

- Структурен анализ на приходите от такси за АНО в зоната на летищата, генерирани от трафика на международните летища, където ДП РВД предоставя АНО;

Фигура 4 Структура на приходите в зоните и районите на летищата

Най-голям относителен дял в приходите от такси за АНО в зоните и районите на летищата за отчетния период на разглежданите години има летище София (близо 60%). Летище Бургас и летище Варна са с ясно изразена сезонна натовареност, което съществено покачва относителния им дял в приходите от такси „подход“ през летния период на съответните години.

Фигура 5 Обслужени полети в зоните и районите на летищата

През разглеждания период се наблюдава общо увеличение с 31.11% на обслужените полети в зоните и районите на летищата спрямо съответния период на предходната година, което се дължи на поэтапното възстановяване на трафика към предпандемичните нива. Полетите от/до летище София са целогодишни в основната си част, докато за останалите международни летища е налице силно изразена сезонна зависимост във връзка с предоставяните туристически услуги.

Основните авиокомпаниии, които изпълняват тази група полети са Wizz Air, Ryanair, България ер, Deutsche Lufthansa и Българийен Еър Чартър. Евентуални проблеми с тях биха се отразили неблагоприятно върху обема на операциите и приходите от такси за АНО в зоната на летищата.

XVI.2. Анализ на основните видове разходи за дейността

Разходите за дейността към края на 2022 г. на ДП РВД по отчета за доходите възлизат на 269,489 хил. лв.

Разходите на предприятието се управляват гъвкаво в зависимост от динамиката на обслужвания трафик, като се отчитат и необходимите мерки и действия за осигуряване на безопасността на полетите и функционирането на критичната за АНО инфраструктура, както и запазване на потенциала за предоставяне на АНО при възстановяване на броя на полетите.

Отделните видове разходи имат следните относителни дялове в общата стойност (като не се отчита влиянието на начислението/реинтеграцията на провизия за конструктивни задължения):

- Разходи за персонал – 71.65%;
- Разходи за амортизация – 11.00%;
- Разходи за външни услуги – 13.01%;
- Разходи за материали – 2.74%;
- Други разходи (разходи за командировки, данъци и др.) – 1.60%.

Общите разходи за дейността на ДП РВД за 2022 г. са по-високи в сравнение с тези от миналата година с 85,119 хил. лв., основно поради комбинирания ефект от изменения на провизиите за конструктивни задължения, увеличението на разходите за персонал след рестриктивните мерки, предприети с цел ограничаване на негативните последици от пандемията в сравнителния период и значителния ръст на максималния осигурителен доход, в резултат на който са увеличени разходите за социално осигуряване. За разглеждания период разходите по икономически елементи са по-високи от заложената разходна рамка в годишния финансов план с 2,941 хил. лв. или 1.10% повече.

Характерно за дейността на ДП РВД е ясно изразеното сезонно колебание на обслужвания трафик, като броят на въздухоплавателните средства през летните месеци се увеличава почти двойно. По отношение на разпределянето на трафика през годината, около 40-45% от ВС се обслужват през първото полугодие, а 55-60% през второто. Във връзка с колебанието на трафика, разпределението на приходите през годината е неравномерно, докато разходите са сравнително равномерно разпределени през годината, с изключение на тези, които се правят във връзка с приключването на съответната финансова година.

XVI.3. Финансов резултат

За отчетния период финансовият резултат на ДП РВД е счетоводна печалба в размер на 9,624 хил. лв. През 2022 г. предприятието отчита увеличение на приходите, комбинирано с увеличение на разходите, като нетната разлика води до финансов резултат по-висок от този за предходната година.

XVI.4. Финансови показатели

Анализът на наблюдаваните финансови параметри показват, че предприятието е в добро финансово състояние:

- Нетни приходи от продажби – 293,046 хил. лв. (31.12.2021 г.: 185,723 хил. лв.), от тях 290,481 хил. лв., (31.12.2021 г.: 182,600 хил. лв.) са от такси за аеронавигационно обслужване;
- Нетни приходи от продажби на един зает – 261 хил. лв. (31.12.2021 г.: 165 хил. лв.);
- Печалба/Загуба от оперативна дейност спрямо приходи – 8.04% (31.12.2021 г.: 0.73%);
- Коефициент на обща ликвидност – 4.48 (31.12.2021 г.: 1.79);
- Коефициент на финансова автономност – 3.73 (31.12.2021 г.: 5.78).
- Брой на обслужени единици на един зает – 3,450 (31.12.2021 г.: 2,010).

За разглеждания период коефициентът на обща ликвидност е в рамките на общоприетите референтни стойности. Този показател се влияе от решенията във връзка с прилагането на схемата за ефективност през третия референтен период. Коефициентът на финансова автономност е по-добър от общоприетите референтни стойности.

XVII. ФИНАНСОВИ РИСКОВЕ СВЪРЗАНИ С ДЕЙНОСТТА НА ПРЕДПРИЯТИЕТО

XVII.1. Ценови риск

Таксите за аеронавигационно обслужване на въздушното движение се събират по реда и в размери, определени съгласно разпоредбите на Многостранното споразумение за пътните такси от 12.02.1981 г., Международната Конвенция на Евроконтрол за сътрудничество по безопасност на въздухоплаването и свързаните с тях документи на Евроконтрол и Наредбата за таксите за използване

на летищата за обществено ползване и за аеронавигационно обслужване в Република България. Цената на услугата (таксовата единица) е разходноориентирана. Таксовите единици за АНО се формират на базата прогноза на разходите и прогноза за равнището на обслужените единици.

От началото на 2020 г. се прилага Регламент (ЕС) 2019/317 на Европейската комисия, който ще действа през РПЗ (2020-2024 г.). Съгласно него продължава да действа схема за ефективност и метод на установените разходи (determined cost) по отношение таксите за АНО при прелитане, като е направена адаптация към динамичните условия на световна пандемия с Регламент (ЕС) 2020/1627 определящ извънредни мерки за третия референтен период, съгласно които да се приложи схемата за ефективност, така че да се намерят приемливи за всички страни решения за 2020 г., 2021 г., както и по отношение на периода 2022-24 г. Регламент (ЕС) 2019/317 е изцяло заменил приложимите до края на РП2 регламенти (ЕС) 390/2013 и 391/2013. Съобразно изискванията на регламент 2019/317 схемата за ефективност не е задължителна и няма да се прилага за нито едно летище, на което Предприятието предоставя обслужване. Летище София е запазено в индивидуална зона за таксуване.

XVII.2. Валутен риск

Дейността на Предприятието се осъществява при условията на Валутен борд, при който курсът на българския лев е фиксиран на 1.95583 лв. за 1 евро и не се променя в зависимост от състоянието на валутните пазари и лихвените проценти.

По-голямата част от сделките се осъществяват в евро и български лева. Предприятието е изложено на незначителен валутен риск, породен от наличности и транзакции, деноминирани в щатски долари, британски лири и швейцарски франкове. Предприятието няма заеми в чужда валута и не притежава инвестиции в облигации, деноминирани в чужда валута.

XVII.3. Лихвен риск

Предприятието не е изложено на лихвен риск, тъй като няма заеми и не ползва привлечен капитал, за да финансира дейността си.

XVII.4. Кредитен риск

Кредитният риск представлява рискът даден контрагент да не заплати задължението си. Предприятието е изложено на този риск във връзка с възникване на вземания от клиенти и депозирание на средства. Излагането на предприятието на кредитен риск е ограничено до размера на балансовата стойност на финансовите активи.

Предприятието редовно следи за изпълнението на задълженията на своите клиенти и други контрагенти и използва тази информация за контрол на кредитния риск. Предприема действия за намаляване на кредитния риск, посредством установени правила и процедури за събиране на дължимите и неплатени такси за аеронавигационно обслужване. Степента на събираемост на вземанията от предоставяне на АНО надхвърля 99%. Водеща роля при събиране на вземанията и при инициерирането на комплекса от мерки за това има Евроконтрол съгласно действащите споразумения с тази организация.

Предприятието не е предоставяло финансовите си активи като обезпечение по други сделки.

Кредитният риск относно пари и парични еквиваленти се счита за несъществен, тъй като контрагентите са банки с добра репутация.

Част от паричните средства на Предприятието са в Българска Народна Банка и те са предоставени при условията на Наредба, издадена от министъра на транспорта и съобщенията и министъра на финансите.

XVII.5. Ликвиден риск

При оценяването и управлението на ликвидния риск Предприятието отчита очакваните парични потоци от финансови инструменти, по-специално наличните парични средства и търговски вземания. Ръководството на предприятието текущо предприема необходимите действия за оптимизиране на дейностите с оглед запазване на финансовата стабилност при засилена геополитическа динамика, респективно колебания в обслужвания трафик.

Със Закона за гражданското въздухоплаване е регламентирано, че срещу имуществото на Предприятието не може да се насочва принудително изпълнение, нито да се открива производство по несъстоятелност.

За гарантиране на платежоспособността на ДП РВД се установява паричен резерв в размер на 11 млн. евро, който е регламентиран с Наредба №140 на Министерството на транспорта и съобщенията и Министерство на финансите от 04.12.2001 г. за установяване режима, реда и условията за поддържане и разходване на паричния резерв на ДП РВД.

Паричният резерв е в БНБ, при съответните общи условия на банката.

XVIII. ИНФОРМАЦИЯ ЗА СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Свързаните лица на Предприятието включват сделки с предприятия с над 50% държавно участие в системата на Министерството на транспорта и съобщенията и ключов управленски персонал. Сделките със свързани лица не са извършвани при специални условия и не са предоставяни или получавани никакви гаранции.

XVIII.1. Сделки с други свързани лица под общ контрол

	31.12.2022 ‘000 лв.	31.12.2021 ‘000 лв.
Получени услуги		
Държавен авиационен оператор ⁸	545	503
Летище Г. Оряховица ЕАД	67	60
Български пощи ЕАД	19	19
Летище Пловдив ЕАД	10	6
Летище София ЕАД	-	15
ГД ГВА	9	2
Предоставени услуги		
Летище Пловдив ЕАД	69	99
Летище Г. Оряховица ЕАД	38	58
ГД ГВА	23	-
Летище София ЕАД	-	30

XVIII.2. Сделки с ключов управленски персонал

Ключовият управленски персонал включва Генерален директор, Управителен съвет и Одитен комитет (същият е закрит със заповед на Министъра на транспорта и съобщенията № ПД-74/27.06.2022 г.). Възнагражденията на ключовия управленски персонал имат краткосрочен характер. За 2022 г., възнагражденията на Генералния директор и Управителния съвет са в общ размер 287 хил. лв., а на Одитния комитет на обща стойност от 32 хил. лв., които включват и разходи за социални осигуровки и обезщетения. През същия период на 2021 г. възнагражденията на Генералния директор и Управителния съвет са в размер на 279 хил. лв., а възнагражденията на Одитния комитет в размер на 92 хил. лв.

XVIII.3. Разчети със свързани лица в края на периода

	31.12.2022 ‘000 лв.	31.12.2021 ‘000 лв.
Текущи вземания от:		
Летище Пловдив ЕАД	29	23
Летище Горна Оряховица ЕАД	6	5
Общо вземания от свързани лица	35	28
Текущи задължения към:		
Държавен авиационен оператор	33	38
Летище Г. Оряховица ЕАД	12	12
Български пощи ЕАД	1	-
Летище Пловдив ЕАД	1	-
Общо задължения към свързани лица	47	50

⁸ понастоящем „Държавен авиационен оператор“

ПРИЛОЖЕНИЯ:

Приложение 1 Национални базови таксови единици на страните-членки на ЕВРОКОНТРОЛ за 2022 г.

Приложение 2 Изменение на националната таксова единица на България за периода 2009 - 2022 г.

Приложение 3 Общо обслужени единици в страните-членки на Евроконтрол за 2022 г.

Приложение 4 Използвани съкращения

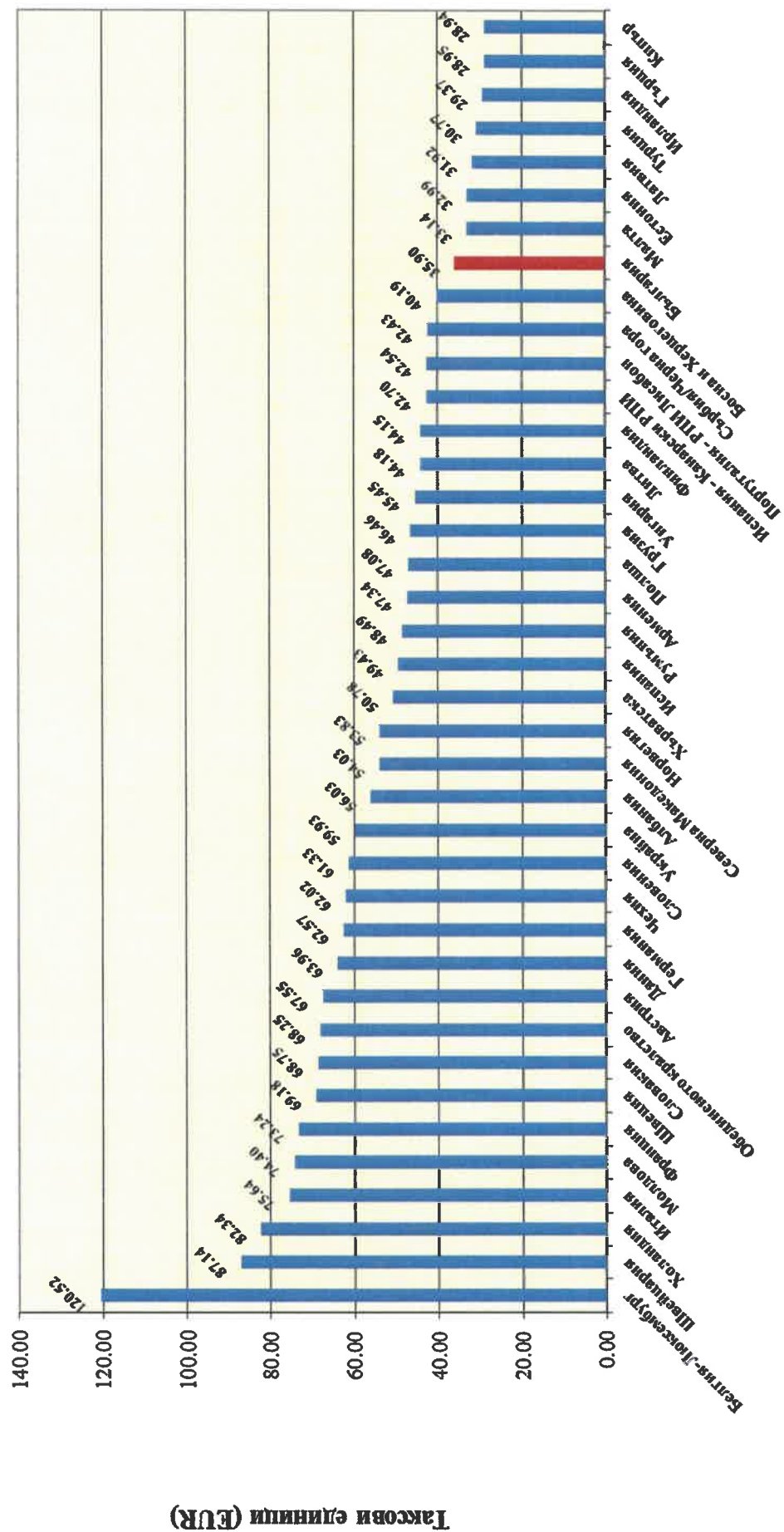
Приложение 5 Декларация за корпоративно управление

Чл.5, §1, б."в" от Регламент /ЕС/
2016/679

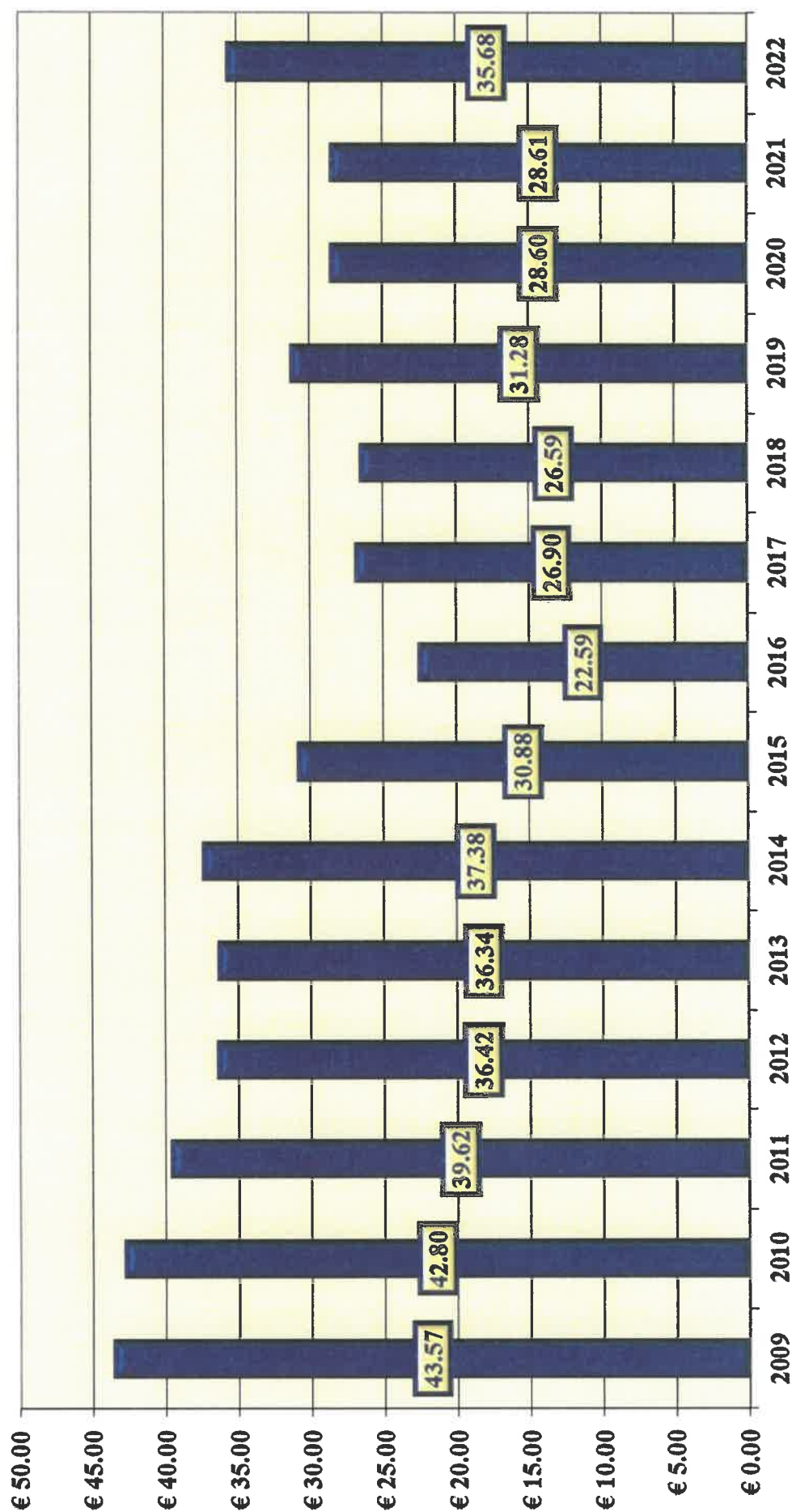
Георги Пеев
Генерален директор на ДП РВД

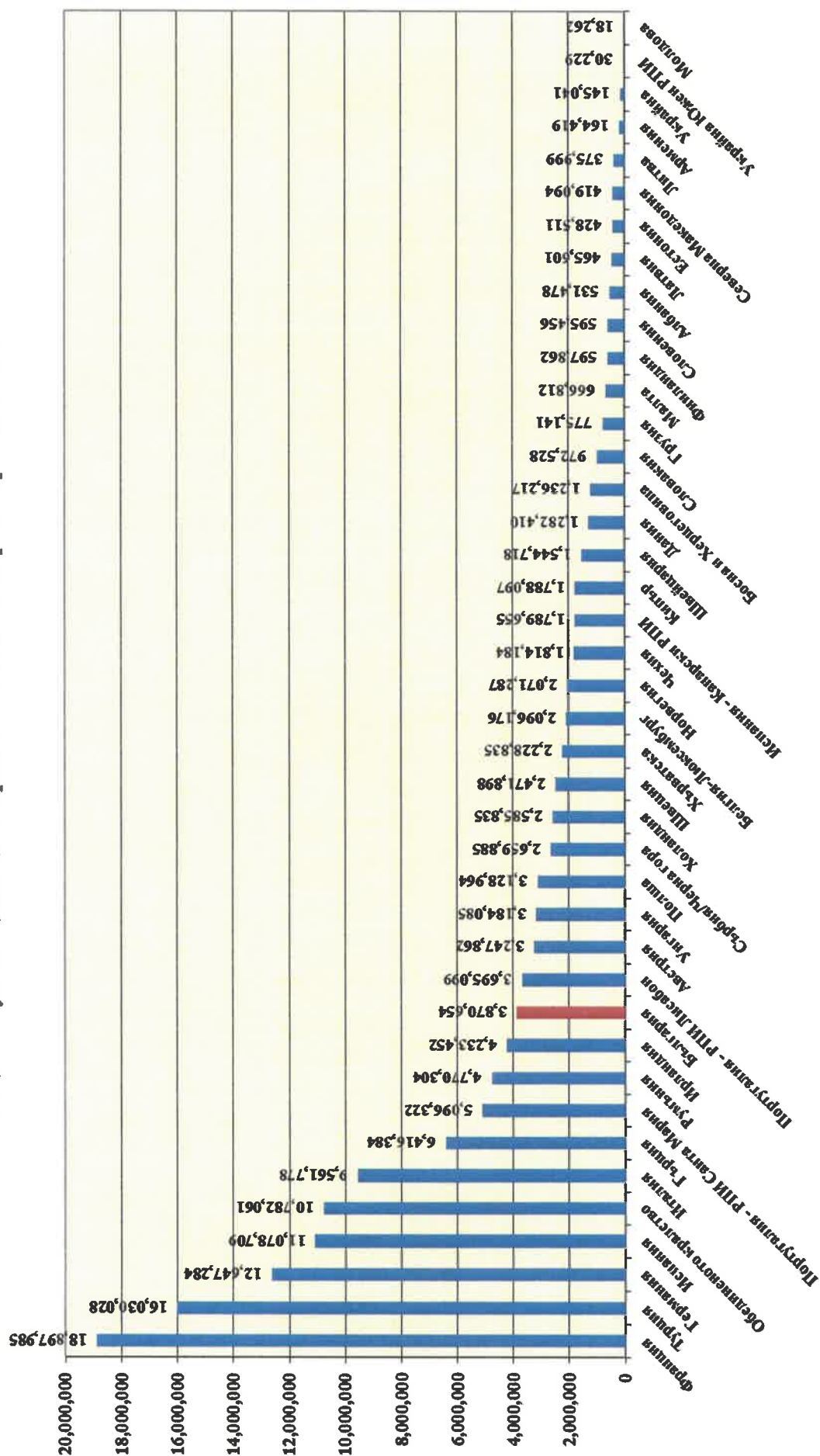
Национални базови таксови единици на страните-членки на Еуроконтрол за 2022 г.
(вкл. административната такса на Еуроконтрол)

**Изменение на националната таксова единица на България за периода 2009 г. - 2022 г.
(без административната такса на Евроконтрол)**

Общо обслужени единици в страните-членки на Евроконтрол за 2022 г.

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

АНО	Аеронавигационно обслужване
АСУВД	Автоматизирана система за управление на въздушното движение
АУЦ	Авиационен учебен център
ВП	Въздушно пространство
ВС	Въздухоплавателно средство
ГД ГВА	Главна дирекция "Гражданска въздухоплавателна администрация"
ДАНО	Доставчици на аеронавигационно обслужване
ЕЕН	Единно европейско небе
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЗГВ	Закон за гражданското въздухоплаване
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ИСУ	Интегрирана система за управление
ИСУБД	Интегрираната Система за Управление на Базисни Данни
ЛАК	летищен радиолокационен комплекс
ЛЦ	Летищен център
МВР	МВР
МТС	Министерство на транспорта и съобщенията
МФ	Министерство на финансите
ОВД	Обслужване на въздушното движение
ПЕ	Плана за ефективност
ППП	Правила за полети по прибори
РП	Ръководител(и) на полети
РП2	Референтен период 2
РП3	Референтен период 3
РПИ	Район на полетна информация
РЦ	Районен център
СЗО	Световна здравна организация
СУБ	Система за управление на безопасността

УВД	Управление на въздушното движение
ФБВП	Функционален блок въздушно пространство
ACC	Area control center
ACE	ATM Cost-Effectiveness
ATM	Air Traffic Management
CANSO	Civil Air Navigation Services Organisation
CEF	Connecting Europe Facility
EASA	European Union Aviation Safety Agency
FAB	Functional Airspace Block
FIR	Flight Information Region
ICAO	International Civil Aviation Organization
KEA	Key performance indicator measuring the level of horizontal En-route flight inefficiency in Actually flown trajectories
NM	Network manager
PKI	Public Key Infrastructure
RAISG	RNAV Approach implementation Support Group
RNAV	Area navigation
RNDSG	Route Network Development Sub-Group
SESAR	Single European Sky ATM Research
SWIM	System Wide information Management
WAM	Wide Area Multilateration

ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ

съгласно чл. 100н, ал. 7, т. 1 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа във връзка с чл. 61, ал. 3, т. 5 от Правилника за прилагане на Закона за публичните предприятия

I. Информация по чл. 100н, ал. 8, т. 1 и т. 2 от ЗППЦК:

Националният кодекс за корпоративно управление, одобрен от Комисията по финансов надзор, не е пряко приложим за дейността на Държавно предприятие „Ръководство на въздушното движение“ (ДП РВД). Независимо от това, в нормативните актове, приложими за дейността на предприятието, и във вътрешните актове са заложени необходимите процедури и изисквания за спазване на основните принципи на доброто корпоративно управление.

Подробна информация в тази връзка се съдържа в Доклада за състоянието на системите за финансово управление и контрол в ДП РВД за 2022 г. и във Въпросника за самооценка на системите за финансово управление и контрол за 2022 г., обобщена информация е представена и по-долу в декларацията. Докладът и въпросникът са представени на министъра на транспорта и съобщенията съгласно изискванията в законодателството и заедно с останалите елементи на годишното отчитане се оповестяват и отчитат състоянието на управлението и контрола в предприятието.

Съобразно б. „Б“ от анотациите към глава IV на Насоките на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) за корпоративно управление на държавните предприятия, ДП РВД се съобразява с Националния кодекс за корпоративно управление в приложимите аспекти, независимо от това, че същият не е приложим за дейността на предприятието. В допълнение, законодателството в областта на публичните предприятия осигурява спазването на значителна част от принципите и изискванията в кодекса.

II. Информация по чл. 100н, ал. 8, т. 3 от ЗППЦК:

В ДП РВД са изградени системи за финансово управление и контрол (управление и вътрешен контрол), в съответствие с изискванията на Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор (ЗФУКПС) и издадената от министъра на финансите методология, които са значение за процеса на финансово отчитане.

Управлението и контролът са цялостни процеси, интегрирани в дейността на предприятието. Те представляват съвкупност от дейности и процедури, въведени от ръководството, с оглед осигуряване на разумна увереност, че целите на предприятието ще бъдат постигнати чрез съответствие със законодателството, вътрешните актове и договорите, надеждност и всеобхватност на финансовата и оперативна информация, икономичност, ефективност и ефикасност на дейностите и опазване на активите и информацията.

Управлението и контролът в предприятието се осъществяват чрез пет взаимосвързани елемента – контролна среда, управление на риска, контролни дейности, информация и комуникация и мониторинг. Състоянието на отделните елементи на системите за финансово управление и контрол, областите, в които през 2022 г. са предприети действия за развитие и подобрене, както и областите, които се нуждаят от развитие и подобрене през следващата година, са предмет на Доклада за състоянието на системите за финансово управление и контрол за 2022 г., който заедно с Въпросника за самооценка на системите за финансово управление и контрол за 2022 г., се оповестява при годишното отчитане. Докладът и въпросникът се изготвят и представят ежегодно на министъра на транспорта и съобщенията на основание чл. 9, ал. 4 от Наредбата за формата, съдържанието, сроковете, реда и начините за представяне на информацията по чл. 8, ал. 1 от ЗФУКПС.

В предприятието е изградена и Интегрирана система за управление, която обхваща областите качество, информационна сигурност, сигурност на въздухоплаването, околна среда,

здраве и безопасност при работа. Системата е сертифицирана по международните стандарти ISO 9001, ISO/IEC 27001, ISO 14001 и ISO 45001, частично е интегрирана и с изградената Система за управление на безопасността, съответства на изискванията на приложимите към дейността на предприятието европейски регулации и е неразделна част от общата система за управление в предприятието.

Поддържа се и система от области на наблюдение и показатели за ефективност, които се докладват за целите на управлението.

Системите за финансово управление и контрол, интегрираната система за управление и системата от области на наблюдение и показатели за ефективност представят общата рамка на вътрешния контрол и управлението на риска в предприятието, които са предмет на постоянен текущ преглед, с цел поддържането им в актуално състояние съобразно динамиката на процесите и се цел по-нататъшното им развитие.

III. Информация по чл. 100н, ал. 8, т. 4 от ЗППЦК:

Посочената разпоредба е неприложима за ДП РВД.

IV. Информация по чл. 100н, ал. 8, т. 5 от ЗППЦК:

Съгласно чл. 53а от Закона за гражданското въздухоплаване органи на управление на ДП РВД са министърът на транспорта и съобщенията, управителният съвет и генералният директор.

Към 31.12.2022 г. Управителният съвет на ДП РВД е в състав: г-жа Веселина Карамилева-Тодорова, Г-н Янко Стоименов и г-н Георги Пеев. Г-жа Веселина Карамилева-Тодорова е председател на Управителния съвет на ДП РВД. Г-н Янко Стоименов е член на Управителния съвет на ДП РВД. Г-н Георги Пеев е генерален директор на ДП РВД и заместник-председател на Управителния съвет. Правомощията на органите за управление на предприятието са посочени съответно в чл. 53б, 53в и 53г от Закона за гражданското въздухоплаване и Правилника за устройството, функциите и дейността на ДП РВД, публикуван в ДВ бр. 16 от 25.02.2014 г., изм. и доп. ДВ бр. 6 от 18.01.2019 г., изм. и доп. ДВ бр. 40 от 05.05.2023 г.

По решение на министъра на транспорта и съобщенията, упражняващ правата на собственост на държавата, дейността на Одитния комитет на предприятието, създаден на основание чл. 107, ал. 8 от Закона за независимия финансов одит, е прекратена, считано от 27.06.2022 г.

V. Информация по чл. 100н, ал. 8, т. 6 от ЗППЦК:

Управителният съвет и генералният директор на ДП РВД се назначават от МТС въз основа на необходимата квалификация, управленски опит и репутация на органите за управление. В относимите разпоредби няма ограничения по отношение на възраст и пол.

Чл.5, §1, 6."в" от Регламент /ЕС/ 2016/679

X

Георги Пеев

Генерален Директор на ДП РВД